keramiske noter 63/2026

32. årgang

Keramikkens Venner

Udstillinger hvor og hvornår

ved Gunnar Jakobsen

Udstillingsoversigten er udarbejdet på grundlag af afsøgninger på Internettet. Oversigten indeholder et udvalg af udstillinger med keramik, udstillinger, hvor keramik indgår, og er ikke komplet. Oversigten publiceres med forbehold for eventuelle aflysninger/ænringer. Inden et eventuelt besøg bør man derfor undersøge, om udstillingen nu er blevet til noget samt udstillingens åbningstider.

Danmark

København

Officinet, Bredgade 66, 1260 København K. Website: https://dkod.dk/officinet.

Peach Corner, Howitzvej 67A st., 2000 Frederiksberg. Website: www.peachcorner.dk.

→28.03.26 *Knopskudte indtryk*. Turi Heisselberg Pedersen. Peach Corner.

→02.05.26 *Colour Drenched.* Morten Løbner Espersen. Avlskarl Gallery, Bredgade 28, 1260 København K. Website: https://avlskarl.com/gallery.

→30.08.26 *Dansk Art Deco - den dekorative modernisme.* bogudgivelse. Øregaard Museum, Ørehøj Allé 2, 2900 Hellerup. Website: https://oregaard.dk.
I 1925 var hjertet af Paris hjemsted for den første Verdensudstilling på det europæiske fastland siden afslutningen af 1. Verdenskrig. I 2025 kunnee vi fejre 100-året for denne udstilling. Vejen Kunstmuseum (2025) og Øregaard Museum (2026) markerer i fællesskab jubilæet med en udstilling, som retter fokus mod den danske art deco og den danske afdeling på Pariserudstillingen. Vi genbesøger Verdensudstillingen og går bag kulisserne: Hvad blev vist under det danske flag, hvad var ikke med og hvorfor?

09.04.26-16.05.26 *Grotto.* Katarina Egsgaard. Peach Corner. *„Grotto" er et keramisk mixed media installationsværk, der improviserer over public wall pieces på tværs af tid - med fokus på at fusionere forhistoriske hulemalerier og moderne street art.*

Udstillingen er tænkt som en form for forstørret konversationsstykke, der består af kompositioner sammensat af keramiske elementer, foto og readymades. Og som fortolker øjebliksbilleder som jagt, kamp og flugt, samtidig med at de leger med ligheder mellem de to udtryk - hulemalerier og street art - oversat til skulpturelle og keramiske kvaliteter.

25.04.26-23.05.26 *Stjernestunder.* Malene Müllertz. Katalog. Davis Gallery, Bredgade 69, 1260 København K. Website: https:// davisgallery.dk.

21.05.26-27.06.26 *Clara Toksvig, Thea Djurhuus & Sophia Moe*. Peach Corner.

21.05.26-30.08.26 *Ursula Munch-Petersen.* Gammel Strand, Gammel Strand 48, 1202 København K. Website: https://gammelstrand.dk.
Ursula Munch-Petersen (1937-2025) brugte hele sit liv på formgivning, og i hendes værk, som spænder over store offentlige udsmykninger til det populære Ursula-stel, bearbejder hun temaer som klima, omsorg, værdisæt og de helt basale ting i livet. Ursula Munch-Petersen formåede at bygge bro mellem de frie, kunstneriske tanker og det funktionsbestemte design, og hendes værk forbinder æstetik, praktik, politik og rytmik.

09.07.26-30.07.26 *Lergrund - fin, fed og tung*. Officinet.
"Lergrund - fin, fed og tung" er først og fremmest en hyldest til lertøj, æstetik og brugsting. Ting, der skal bruges og røres ved - ting, der gør hverdagen skønnere. Bag udstillingen står fem studiokeramikere fra gruppen Ler Grund: Anna Andersen, Charlotte Kluge, Han Nguyen, Lova E. A. Nyblom og Jette Sørensen.

06.08.26-08.08. Frue Plads Marked 2026. København.

13.08.26-19.09.26 *Bente Skjøttgaard*. Peach Corner.

24.09.26-31.10.26 *Annelie Stokke Grimwade*. Peach Corner.

05.11-26-12.12.26 *Marie Herwald Hermann*. Peach Corner.

26.11.26-20.12.26 *Ler - Metal - Papir med Lise Seier Petersen.* Officinet.

Øvrige Danmark

Billund
→17.05.26 *Natur - stemninger*. Keramik Billedkunst. Kirsten Holm. Galleri Sam, Grenevej 23, 7190 Billund. Website: https://galleri-sam.dk.

Fjaltring
Tuskær, Kulinarisk Kunst- og Kulturcenter, Tuskærvej 9, Fjaltring, 7620 Lemvig. Website: https://tuskaer.dk.

Frøstrup
Kirsten Kjærs Museum, Langvadvej 64, 7741 Frøstrup, Website: https://www.kkmuseum.dk.

Hasle
Grønbechs Gård, Grønbechs Gård 4, 3790 Hasle. Website: http://www.groenbechsgaard.dk.

→21.06.26 *Undergrund, morgendis og gammaglimt.* Marie Retpen & Vinni Frederiksen. Grønbechs Gård.

→28.06.26 *Arkanum - den hemmelige opskrift på europæisk porcelæn*. Anne Stougaard. Grønbechs Gård.

Holmegaard
Holmegaard Værk, Glasværksvej 53, Fensmark, 4684 Holmegaard. Website: www.holmegaardvaerk.dk.

Ikast
24.10.26-06.12.26 *Studies of nature.* Peter Carlsen, Søren Thygesen og Gunhild Rudjord udstiller keramik og skitser. Kunstpakhuset, Lille Torv 5, 7430 Ikast. Website: https://www.kunstpakhuset.dk.

Ishøj
→26.04.26 *Kenneth Rasmussen · Goddammit.* Arken, Skovvej 100, 2635 Ishøj. Website: https://www.arken.dk.
A jungle of knitted sculptures made from plastic bags hangs from the ceiling and spreads across the floor, accompanied by a multitude of imaginative ceramic figures and linoleum prints in colossal formats. Here, images and words swirl in and out of each other with a level of detail that invites exploration into every corner of the artist's mind.

Hurup
→10.05.26 *Dialog: Ingelise Holm og Lars Ibsen.* Maleri og keramik. Sydthy Kunstforening/Heltborg Museum, Skårhøjvej 15, 7760 Hurup Thy. Website: https://www.sydthykunst forening.dk.
Lars Ibsens keramiske værker er felter og linjer præget af præcision og repetition. Stregen er skarp, hvilket kommer til udtryk i både formgivning og farvelægning af skåle og lågkrukker. Udtrykket er grafisk og synes inspireret af russisk konstruktivisme. Farvefelter i stærke nuancer forholder sig til hinanden i en zigzaggende rytmisk dans akkompagneret af enten tomme felter eller linjer, der fungerer som pauser, hvilket bidrager til harmoni og balance i kompositionerne. Der er også felter og linjer, der kan læses som abstrakte landskaber i form af vuggende både, dalende blade og flyvende fugle.

Kalundborg
09.05.26-14.06.26 *Konstruktioner i bevægelse.* Kalundborg Kunstforening, Bispegården, Adelgade 6, 4400 Kalundborg. *Keramik og skulptur med værker af Sara Jeffries, Stine Jespersen, Jeppe Søndergaard Hansen og Mette Marie Ørsted.*

Kolding
Kongernes Samling, Koldinghus, 6000 Kolding. Website: https://www.kongernessamling.dk. *Permanent udstilling af Flora Danica.*

Middelfart
Clay Keramikmuseum Danmark, Grimmerhus, Kongebrovej 42, 5500 Middelfart. Tlf 64 41 47 98. Website: http://claymuseum.dk.

30.06.23→ *Keramikkens Magi.* Clay Keramikmuseums samling. Jord Vand Luft Ild. Clay Keramikmuseum Danmark. *Udstillingen Keramikkens magi præsenterer et rigt udvalg af værker fra museets egen samling og den mangfoldighed, den repræsenterer.*

→03.05.26 *Ole Videbæk - Ler til sidst*. Clay Keramikmuseum Danmark.
Menneskefiguren er et gennemgående motiv i Ole Videbæks arbejde. Hans hastigt formede skulpturer rummer både monumentalitet og skrøbelighed. Med afsæt i arkitekturen trækker han tråde til oldtidens kulturer og skaber værker, der kredser om menneskets eksistens og forgængelighed.

→31.05.26 *Nils Erik Gjerdevik – Mulighedernes rum*. Clay Keramikmuseum Danmark.
CLAY Keramikmuseum præsenterer den hidtil største udstilling med Nils Erik Gjerdeviks keramiske skulpturer. Udstillingen udforsker hvordan Gjerdevik arbejder med rumskabelse, der udfordrer tyngdekraftens love, arkitekturens konventioner og grænselandet mellem utopi og dystopi. Gennem keramik, maleri og værker på papir får publikum et sjældent indblik i Gjerdeviks kunstneriske univers.

→20.09.26 *SAXBO - stentøj til folket.* Clay Keramikmuseum Danmark. *Anledningen til udstillingen SAXBO - stentøj til folket er en ny donation på 104 betydningsfulde værker, som museet med støtte fra Ny Carlsbergfondet har erhvervet fra en dansk privatsamling. Udstillingen udfolder og nuancerer fortællingen om kvinders position og betydning i kunstindustrien. Fokus er på det unikke og nære samarbejde mellem glasurspecialisten Nathalie Krebs og formgiveren Eva Stæhr-Nielsen.*

16.05.26-30.08.26 *Keramik med Kant - Ny donation fra Erik Veistrup*. Clay Keramikmuseum Danmark.
"Keramik med Kant" sætter fokus på dansk samtidskeramik, der udfordrer vores forestilling om, hvad keramik kan være. Her præsenteres værker af kompromisløse kunstnere som Laura Guiseppi, Louise Hindsgavl, Esben Schakenda Kaldahl, Noah Umur Kanber, Klara Lilja, Pernille Pontoppidan Pedersen og Astrid Specht Seeberg, m.fl. Et felt af ekspressive og eksperimenterende kunstnere, hvor intuition, det processuelle og sanselighed er stærkt repræsenteret. I dette rum udfordres

det traditionelle håndværk og keramikkens udtryk går til kanten af det mulige.

"Keramik med Kant" hylder den grænsesøgende keramik og nysgerrigheden bag. Som 89-årig følger kunstsamleren Erik Veistrup keramikkens udvikling tæt og begejstres især, når udtrykket presses ud over kanten af det teknisk mulige.

19.05.26-12.09.26 *Middelfart Lervarefabrik.* Bogudgivelse. Middelfart Museum, Algade 8, 5500 Middelfart. Website: https://www.middelfart-museum.dk.
Fabrikken udnyttede det lokale Middelfart-blåler, som var let tilgængeligt i den gamle lergrav, som lå midt i byen. Fabrikkens designer Oluf Brusendorff tegnede brugs- og pyntegenstande under skønvirkeperioden i 1890'erne til 1940'erne.

21.06.26-30.12.26 *Ivan Weiss · Ler, pensel og glasur*. Katalog. Clay Keramikmuseum Danmark.
Clay Keramikmuseum Danmark viser en stor soloudstilling med keramiker Ivan Weiss. Gennem mere end 40 år ved Royal Copenhagen har han sat et markant præg på fabrikkens kunstneriske udtryk og formået at forene den traditionsrige stelproduktion med et personligt, kraftfuldt formsprog inspireret af japansk og kinesisk keramik. Udstillingen er den første samlede præsentation af Ivan Weiss' livsværk, der repræsenterer et vigtigt kapitel i Den kongelige Porcelainsfabriks historie frem mod årtusindskiftet.

Nivå
24.09.26-31.01.27. *Christine Swane*. En mangfoldig ener. Nivaagaards Malerisamling, Gammel Strandvej 2, 2990 Nivå. Website: https://nivaagaard.dk.
2026 er 150-året for Christine Swanes (1876-1960) fødsel. Det markerer Nivaagaards Malerisamling i samarbejde med Johannes Larsen Museet og Ribe Kunstmuseum med en stor særudstilling om maleren.

Udstillingen stiller skarpt på de mange års søgen og eksperimenter i Swanes kunst, og præsenterer bredden af et kunstnerskab, hvor kultur, natur og hverdag er vævet sammen i kunstneriske fortolkninger indenfor maleri, keramik, tekstil og udsmykninger.

Nykøbing Mors
25.04.26-14.06.26 *Dyrebart.* Morsø Kunstforening, Holmen 7C, 7900 Nykøbing Mors. Website: https://mk61.dk.
Udstilling med bl.a. Jens Hostrup, der er uddannet på musikkonservatoriet som musikpædagog, men som samtidig er autodidakt keramiker. Jens Hostrup har hele sit liv været dybt fascineret af keramik fra Asien, og også af de keramiske urformer, som man finder i den både nordiske og europæiske oldtid. "Denne interesse for det klassiske formsprog afspejler sig tydeligt i mine værker. At jeg for over et halvt århundrede siden valgte at hellige mig 'Raku' som brændings- og glaseringsteknik og siden udelukkende har arbejdet med denne, skyldes, at jeg ikke kunne forlige mig med andre glasuroverflader. Rakuglasuren passede godt til mine arbejder og også til min måde at arbejde på, hvor intuitionen er et langt vigtigere redskab end den teoretiske viden om glasurens kemi. Med rakuteknikken kan jeg følge keramikken undervejs i alle dens faser."

Nørre Nebel
→24.05.26 *Young-Jae Lee*. Skåle. Umbrella, Westcoast exhibitions, Lydumvej 95, 6830 Nørre Nebel. Website: https://www.umbrellaexhibitions.info. *Looking at the bowl, one may find it interesting. Perhaps one understands that the bowl is not pottery for everyday use. If one picks it up and turns it over, one will discover a signature inside the foot ring, written in calligraphic East Asian script. You can find out who it belongs to and then learn that the bowl is a masterpiece by an important ceramic artist, Young-Jae Lee. What at first appeared to be just a bowl has turned out to be a work of art. This, in turn, may be confirmed by the fact that you can look at the bowl for a long time and gradually discover its delicacy and solid lightness - its beauty.* [Günter Figal].

Odense
→20.05.26 *Latitude & Longitude*. Keramiker Mariko Wada og billedvæver Sanne Ransby. Rummet, Brandts Passage 32, Odense. Website: https://www.gallerirummet.dk.

Ordrup
→ *Jean Gauguin og keramikken*. Ordrupgaard, Vilvordevej 110, 2920 Charlottenlund. Website: https://ordrupgaard.dk/udstillinger/jean-gauguin-og-keramikken.
Jean Gauguin var søn af danske Mette Gauguin (1850-1920), født Gad, og den franske maler Paul Gauguin (1848-1903). Sidstnævnte er ligeledes en central kunstner på Ordrupgaard, og i samlingen findes blandt andet en voksbuste, han udførte af Jean Gauguin som spæd. Jean Gauguin blev født i Paris, men voksede op i København, hvor han uddannede sig til møbelsnedker og senere etablerede sig som autodidakt billedhugger. En livslang interesse for materialernes udtryksmuligheder fik ham til at eksperimentere med et bredt spektrum af medier. I begyndelsen arbejdede han primært med træ og bronze. Med tiden helligede han sig leret, og det var som fornyer af den keramiske kunst, at Gauguin for alvor slog sit navn fast.

I den permanente udstilling præsenteres en perlerække af kunstnerens keramiske værker (13), der alle er skabt på porcelænsfabrikken Bing & Grøndahl, hvor Jean Gauguin arbejdede fra 1923 og flere årtier frem. I udstillingen indgår værker i porcelæn, fajance og stentøj.

"Jean Gauguin & keramikken" giver et enestående indblik i kunstnerens oeuvre, præget af både fransk kunst og nordiske designtraditioner. Gauguin er således naturligt forankret på museet, hvor hans værker genopliver historiske forbindelser og præsenterer ham som en blændende fornyer af den keramiske kunst.

Rø
→12.04.26 *Anders Herwald Ruhwald.* Jorden vores fælles grund. Katalog. Bornholms Kunstmuseum, Otto Bruuns Plads 1, Rø, 3760 Gudhjem. Website: https://bornholms-kunstmuseum.dk.
Anders Herwald Ruhwalds udstilling handler om den grund, vi er fælles om, både konkret og i overført betydning.

Ruhwalds skulpturer er modelleret i ler, som hører til i de øverste jordlag på kloden. Skulpturernes glasurer indeholder mine-

raler: Lithium, kobolt og magnesium, som bliver gravet ud fra jordens indre og bragt til overfladen gennem mineskakter.

Skulpturerne handler om jorden, klipperne, træerne, vandet, vinden og planterne. Og om hvordan vi forholder os til vores omgivelser i en tid, hvor naturen er under pres på grund af menneskenes overdrevne forbrug af naturlige ressourcer. Den grund, vi står på, er også en etisk grund. Hvad er rigtigt og forkert, når vi både skal leve og samtidigt sikre livsbetingelserne for jorden og alt levende i fremtiden?

Anders Herwald Ruhwald er født i 1974. Han er uddannet på Det Kongelige Akademis skole for keramik og glas på Bornholm i 2000 og på Royal College of Art i London i 2005. Han har boet og arbejdet i Detroit og Chicago indtil 2024.

Rønne

01.04.26→ Hjorths Fabrik · Bornholms Museum, Krystalgade 5, 3700 Rønne. Website: https://hjorthsfabrik.dk. *Hjorths Fabrik viser tre nye, spændende udstillinger, der tilsammen giver et unikt indblik i både historien, udviklingen og nutiden inden for bornholmsk keramik.*

Den første udstilling er en ny historisk præsentation med genstande fra fabrikkens magasin - alle skabt af Familien Hjorth. Udstillingen fungerer som en visuel tidslinje og viser keramik produceret gennem de sidste 165 år på Hjorths Fabrik.

Samtidig genåbner udstillingen i den gamle fabrikantbolig, hvor publikum kan opleve bornholmsk keramik fra de sidste 100 år. Her præsenteres værker af keramikere med tilknytning til Bornholm, udvalgt fra både Bornholms Kunstmuseums samling og Hjorths Fabriks egen samling. Udstillingen rummer desuden en række nyfremfundne værker fra gemmerne.

Endelig åbner udstillingen FORM, hvor de tre keramikere Charlotte Thorup, Heidi Bjørgan og Michael Geertsen har arbejdet med udgangspunkt i de originale kvætseforme fra Hjorths Fabrik. Formene har været anvendt i produktionen gennem de sidste 125 år og danner grundlag for nye værker, hvor historien møder nutidige fortolkninger. Hver kunstner har skabt værker med tydelig reference til de originale genstande, men med deres eget personlige udtryk. Udstillingen viser både de historiske forme og de genstande, der oprindeligt blev produceret i dem.

Køppe Contemporary Objects, Munch Petersen Vej 9, 3700 Rønne, Website: https://www.contemporary-objects.com.

→25.04.26 *Ceramic Brussels Returns*. Køppe Contemporary Objects. *Udstillingen er kurateret med fokus på det kunstneriske hovedværk, et nøje udvalg af værker, der repræsenterer den enkelte kunstners praksis i kondenseret form. Samlet demonstrerer udstillingen et højt niveau inden for materialebearbejdning samt undersøgelse af form, overflade og dekoration. Udstillingen ønsker at synliggøre essensen af kunstnernes langvarige arbejde med at udvikle og raffinere deres kunstneriske udtryk. 'Ceramic Brussels Returns' viser værker af Michael Geertsen, Bodil Manz og Lone Skov Madsen samt Morten Klitgaard.*

06.06.26-28.06.26 *Anne x Anne*. Anne Fabricius Møller and Anne Tophøj. Køppe Contemporary Objects. *The exhibition presents a dialogue between two artistic practices, textile and ceramics, brought into relation through a shared conceptual framework.*

22.08.26-20.09.26 *Gravity*. Christina Schou Christensen and Grethe Wittrock. Køppe Contemporary Objects. *Two distinct artistic positions are brought into dialogue.*

Skive

→30.08.26. *Udlængsel · Hjemlængsel.* Pernille Pontoppidan Pedersen. Skive Kunstmuseum, Engvej 21, 7800 Skive. Website: https://www.skivekunstmuseum.dk. *Pernille Pontoppidan Pedersens udstilling Udlængsel · Hjemlængsel. viser kunstneriske refleksioner over, hvad det vil sige at høre hjemme og slå rod - med udgangspunkt i kunstnerens egen opvækst lidt uden for Skive. Hendes keramiske arbejder står på skuldrene af en oldgammel tradition med at arbejde og formgive i ler; en tradition og et materiale, som hun i sin praksis udforsker og udfordrer.*

Skælskør

08.07.26 *Keramikfestival 2026*. Havnen, 4230 Skælskør. https://keramikfestival.dk.

08.07.26-31.08.26 *Vessels.* Guldagergaard, International Ceramic Research Center, Heilmannsvej 31 A, 4230 Skælskør. Website: https://claytopia.dk. *Årets tema,"beholderen" [engelsk: 'Vessel'], er en af keramikkens grundlæggende former. Den er både enkel og kompleks - en krukke, et kar, et redskab og/eller måske et symbol på næring, ritualer og hverdagsliv. På Claytopia festivalens udstillinger fortolkes den både klassisk og frit, konkret og abstrakt af kunstnere fra hele verden.*

For Guldagergaard er beholderen samtidig en metafor for nye begyndelser og muligheder; en form, der giver plads til det, der endnu er på vej, idet begrebet beholder også rummer at være metafor for de nyindviede værksteder, der nu igen kan tages i brug efter Guldagergaard i 2023 blev ramt af en altødelæggende brand - som en beholder kan rumme og beskytte sit indhold, vil de genopførte værksteder igen danne rammen for gæstende kunstnere og om kunstneriske processer, videndeling, samarbejde og eksperimenter.

Oplev: Andrés Anza (Mexico), Anders Børgesen (Danmark), Thiébaut Chagué (Frankrig), Christian Glahn (Danmark), Aeyoung Kim (Sydkorea), Jihyun Kim (Sydkorea), Anne Marie Laureys (Belgien), Peter Thomas Petersen & Kirsten Holm Nielsen (Danmark), Yuta Segawa & Miyu Kurihara (Japan), Saeri Seo (Sydkorea/UK). Desuden udstiller de deltagende kunstnere i Guldagergaards Project Network 2025 I & II samt afgangselever fra Det Kongelige Akademis afdeling for keramik på Bornholm.

Sorø

→20.12.26 *Kaffepause.* Sorø Museum, Storgade 17, 4180 Sorø. Website: https://vestmuseum.dk/soroe-museum. *Nyd synet af de smukke kaffestel fra Museum Vestsjællands righoldige samling. Fra fine kopper i tyndt porcelæn med guld-*

kant og delikate blomsterdekorationer til hverdagskoppen i mere solide materialer, – hver eneste del vidner om den kærlighed, vi i Danmark har til kaffe.

Struer
→17.05.26 *100 danske keramikere.* Værker fra Carsten Bagge Laustsens samling. Katalog. Gimsinghoved, Gimsinghoved 1, 7600 Struer. Website: https://gimsinghoved.dk. *Udstillingen fortæller historien om dansk keramiks udvikling fra "det moderne gennembrud" med skønvirke-keramikken omkring århundredeskiftet, altså omkring år 1900, og frem til i dag.*

Thisted
30.05.26-11.07.26 *100 danske keramikere.* Carsten Bagge Laustsens samling. Katalog. Det ny Kastet, Store Torv, 7700 Thisted. Website: https://detnykastet.dk.

Taastrup
Keramik fra Taastrup & Omegn. Kroppedal Museum, Blaakildegaard - Byhistorisk Samling og Arkiv for Høje-Taastrup Kommune, Skolevej 54, 2630 Taastrup. Website: https://kroppedal.dk.
Syberg, Eslau, Quistgaard, Brack & Sønner, Linnemann-Scmidt, Wiinblad, Martin Mortensen, Hakkemose, Morten Koch og Palshus er nogle af de virksomheder og personer, der har sat et stort og afgørende fodaftryk i de danske traditioner for produktion af keramik – både i serier og unika. Taastrup området er rig på råstoffet ler og sammen med flere teglværker, har undergrunden sat sporet til produktioner, der både har skabt kunstnerisk glæde og anvendeligt keramik, der har gjort sig godt både på middagsbordet og til en masse andre formål. Udstillingen lægger vægt på den gyldne periode i 50´erne, hvor produktionen var størst og hvor kreativitet og design blomstrede i en fantastisk mangfoldighed. Udstillingen har dog også spor tilbage i tiden samt et blik på de senere produktioner.

Vejen
Vejen Kunstmuseum, Østergade 4, 6600 Vejen. Website: www.vejenkunstmuseum.dk.

→06.04.26 *Kirsten Justesen · Danner Sidespor*. Vejen Kunstmuseum. *I forlængelse af arbejdet med monumentet over Grevinde Danner på hjørnet af Gyldenløvesgade og Vester Søgade i København - diagonalt over for Danner Huset - har Kirsten Justesen (f. 1943) lavet en serie halvstore statuetter, som hun har samlet under titlen Danner Sidespor.*

Sidespor henviser til, at de er blevet til i forlængelse af monumentet. Med afsæt i den monumentale monolitiske kvindefigur og broholmer-hunden ved hendes side har Kirsten Justesen modelleret en serie figurer med relieffer af ikoniske elementer som forgængelighedens sommerfugl og tekstpassager. Figurerne er fremstillet på Tommerup Keramiske Værksted.

→20.09.26 *Palshus-keramik · 1947-1972*. Vejen Kunstmuseum. *Med deres forbogstaver tilsat **HUS** navngav **P**er og **A**nnelise **L**innemann-**S**chmidt deres keramikproduktion, der stod på frem til 1972 i Sengeløse. Fra 1947 foregik den indledningsvis i ly af den relativt unge keramikvirksomhed Eslau, der blev grundlagt i 1944 af brødrene Esbern og Lauge Larsen. For ESLAU formgav Per Linnemann-Schmidt (PL-S) en kaffekande, kop og underkop - et mokkastel i lertøj med gul eller grøn glasur. Fra 1949 foregik PALSHUS-produktionen i egne lokaler.*

16.05.26-17.05.26 Crafts Fair Vejen 2026. Museumspladsen ved Vejen Kunstmuseum, Østergade 4, 6600 Vejen.

Viborg
→10.05.26 *Birds of Paradise · Karim Boumjimar*. Viborg Kunsthal, Riddergade 8, 8800 Viborg. Website: https://viborgkunsthal.viborg.dk.
I sin store soloudstilling Birds of Paradise præsenterer Karim Boumjimar en altomfattende installation, der forener naturens utæmmede energi med identitetens intime landskab.

Med nyskabte værker i varierende skala og sammensætninger: store og små keramiske værker, farverige akvareller og et stemningsfuldt videoværk udfolder Boumjimar et sanseligt og lagdelt univers i hovedfløjens seks udstillingsrum.

Inspireret af cruisingparker og skjulte økosystemer undersøger udstillingen Birds of Paradise kroppen som både fugl og landskab; flydende, hybrid og levende i en konstant tilstand af forvandling og begær.

Udstillinger – hvor og hvornår – Udlandet - et udvalg

Sverige

Gustavsberg
Gustavsbergs Porslinsmuseum, Odelbergs väg 5, S-13440 Gustavsberg. Website: www.gustavsbergsporslinsmuseum.se.

→26.04.26 *Dukat til fest! Porslinsriket 200 år.* Gustavsbergs Porslinsmuseum.

06.06.26-05.05.27 *Stig Lindbergs lustfyllda värld*. Gustavsbergs Porslinsmuseum.
Stig Lindbergs (1916-1982) lekfulla design har fyllt svenska hem i generationer. Han inledde sin karriär på Gustavsbergs porslinsfabrik och var verksam där i över fyra decennier, från 1937 till 1981. Det var för Gustavsberg som han formgav älskade klassiker som serviserna Berså och Spisa Ribb. Hans kreativitet sträckte sig från keramik till textil, plast, grafik och barnboksillustrationer. Gustavsbergsfabriken tillverkade även sanitetsporslin och föremål av plast, vilket lockade Lindbergs kreativa sinne.

Höganäs
15.08.26-04.10.26 *Åke Holm · Keramik, terrakottafigurer*. KKAM Museum [Höganäs Museum], Polhemsgatan 1, S-263 37 Höganäs. Website: https://kkam.nu.
Museet har tillige en fin samling af svensk og dansk keramik.

Lidköping
13.06.26-27.12.26 *Rörstrand 300 år - ett blomstrande jubileum*. Rörstrand Museum, Marianne Westmans plats 2, S-531 60 Lidköping. Website: https://en.rorstrand-museum.se.
Vad ger man till någon som fyller år? Blommor, förstås. När Rörstrand firar jubileum är det därför naturligt att just blommor får stå i centrum. Få element skapar samma känsla av fest, omsorg och högtid, och få motiv har följt oss så troget genom livets alla skeden. Från vardag till fest, från början till slut. Rörstrands historia är på många sätt kantad av blommor, ständigt närvarande i keramiken och ständigt lockande för fabrikens konstnärer. Sedan 1700-talet har blommornas former, färger och variation varit en outsinlig inspirationskälla, och mycket tyder på att den kärleken kommer att bestå.

I utställningen möter du en blomstrande kavalkad genom tiden. Här visas allt från 1700-talets omsorgsfullt handmålade rosor, nejlikor och tulpaner till nutida serviser där blomsterprakten tar plats i större upplagor och nya uttryck. Det är en berättelse om både konstnärlig bredd och formmässig mångfald, där olika epoker och ideal får blomma sida vid sida.

Stockholm
23.04.26-10.01.27 *Wilhelm Kåge & Shōji Hamada*. Nasjonalmuseet, Södra Blasieholmshamnen, Stockholm. Website: https://www.nationalmuseum.se.
Ett möte mellan en svensk och en japansk keramisk mästare. Båda med stor kärlek till form, lera och glasyr. Båda socialt engagerade - Wilhelm Kåge som formgivare av vackrare vardagsvara för Gustavsberg och Shōji Hamada, en av den japanska Mingei-rörelsens grundare, som skapade vackra, handgjorda vardagsföremål för alla. Utställningen berättar om en gemensam strävan efter att förena skönhet med funktion, samt om kulturutbyten mellan Sverige och Japan under 1900-talet.

Storbritannien
Website: https://www.thisthingwithceramics.co.uk.

Bideford
The Burton Art Gallery and Museum, Kingsley Rd, Bideford, Devon EX39 2QQ. Website: https://www.burtonartgallery.co.uk.

London
Contemporary Ceramics Centre, Great Russell Street 63, Bloomsbury, London WC1B 3BF. Website: https://www.contemporaryceramics.uk.

Victoria and Albert Museum, Cromwell Road, South Kensington, London SW7 2RL. Website: www.vam.ac.uk.

Oxford
Oxford Ceramics Gallery, 29 Walton St, Oxford OX2 6AA. Website: https://www.oxfordceramics.com.

Ruthin
→28.06.26 *Claire Curneen : between my finger and my thumb.* Ruthin Craft Centre, Centre for Applied Arts, Park Road, Ruthin, Denbighshire, Wales LL15 1BB. Website: www.ruthincraftcentre.org.uk. Se website for yderligere udstillingsinformation.
Claire Curneen's sculptures are poignant reflections on the nature of humanity and our precarious place within it. Universal themes of loss, suffering and sacrifice underlie her intricate, porcelain figures, their translucent and fragile qualities offering potent metaphors through which to consider the human condition. Her ceramic figures have an imposing presence which tap into our desires, fears and mysteries. They are highly visceral, referencing Catholic imagery from the early Italian Renaissance.

Uppingham
Goldmark Gallery, 14 Orange Street, Uppingham Rutland, LE15 9SQ. Website: https://www.goldmarkart.com.

Wakefield
→04.05.26 *Playing with Fire: Edmund de Waal and Axel Salto*. Bogudgivelse. The Hepworth Wakefield, Gallery, Wakefield, West Yorkshire, WF1 5AW. Website: https://hepworthwakefield.org.

York
→22.07.26 *Not a Pot*. CoCA, York Art Gallery, Exhibition Square, York, YO1 7EW. Website: https://www.yorkartgallery.org.uk.
The exhibition showcases the wide range of sculptural pottery in York Art Gallery's collection. Marking the passing of one of the UK's most influential potters, Gordon Baldwin (1932-2025), earlier this year, the new displays celebrate his achievements in moving pottery away from its more functional concerns, onto a more sculptural platform. Using Baldwin's interests as a guide, visitors will see his impact on other artists through his work and his activity as a teacher, as they explore themes such as Surrealism, landscape, function and the human figure. Featuring work by renowned ceramics including Ewen Henderson, Gillian Lowndes, Richard Slee, Bernard Leach, Ruth King and Ben Arnup.

Tyskland
14.03.26-15.03.26 21. 10-18 Uhr. *Tag der offenen Töpferei*. 521Teilnehmer. Website: https://www.tag-der-offenen-toepferei.de. *Immer am zweiten März-Wochenende öffnen Deutschlands Keramikwerkstätten ihre Türen. Entdecken Sie die Vielfalt und Kreativität von 521 KeramikerInnen aus allen Bundesländern.*

Bamberg
→21.06.26 *Sammlung Ludwig Höfische Begegnungen | Die Sammlung Ludwig zu Gast in der Neuen Residenz Bamberg*. Neue Residenz Bamberg, Domplatz 8, D-96049 Bamberg. Website: https://museum.bamberg.de/sammlung-ludwig. *Hochwertige Porzellane aus der Sammlung Ludwig treten weiterhin mit den Kunstwerken des Fürstbischöflichen Appartements der Neuen Residenz Bamberg in einen spannenden Dialog.*

Keramiken gehörten auch zur ursprünglichen Ausstattung der Residenz - was nicht zuletzt der Chinabegeisterung des 18. Jahrhunderts geschuldet war. Die Ausstellung greift diese Tradition auf und lädt zu spannenden Begegnungen von historischer Raumausstattung und keramischen Kunstwerken ein.

Bendestorf
Porzellanmuseum Bendestorf, Jesteburger Chaussee 20-22, D-21227 Bendestorf. Webiste: https://porzellanmuseumbendestorf.de/en. *The collection of Margot and Horst Sobottka showcases the craftsmanship and timeless beauty of Europe's most renowned manufactories.*

Berlin
Keramik-Museum Berlin, Schustehrusstraße 13, D-10585 Berlin-Charlottenburg. Website: www.keramik-museum-berlin.de. Se website for yderligere udstillingsinformation.

Bröhan Museum, Schloßstraße 1a, 14059 Berlin (am Schloss Charlottenburg). Website: https://www.broehan-museum.de.

→26.04.26 *„Ich bin keine Keramikerin" · Linde Burkhardt*. Bröhan Museum.

→25.05.26 *Unikat-Gefäße führender deutscher keramikkünstler nach 1950*. Keramik-Museum Berlin. *In der 123. KMB-Sonderausstellung zeigen wir eine Auswahl von rund 100 Einzelstücken aus der museumseignen Sammlung und einigen Leihgaben*.

→10.08.26 *Re:Form · Ostdeutsche Keramik nach 1990 + Schenkung Wolfgang Wenz*. Keramik-Museum Berlin.

Bürgel
→30.08.26 *Natur · Wissenschaft · Keramik.* Keramik-Museum Bürgel, Kirchplatz 2, D-07616 Bürgel. Website: https://www.keramik-museum-buergel.de/en. *The exhibition focuses on the emergence of form - at the intersection of natural processes and ceramic practice. Its starting point is the geographical proximity of the pottery town of Bürgel and the university city of Jena, where workshop knowledge and research have long coexisted. The perspective on form as a process of emergence gains historical dimension through three Jena pioneers of natural science: Matthias Jacob Schleiden (structure), Nathanael Pringsheim (development), and Ernst Haeckel (evolution).*

Historical ceramics from the Bürgel pottery factory C.A. Schack enter into a dialogue with three-dimensional botanical teaching and demonstration models, as well as with contemporary ceramics by Dr. Alexandre Micoulet, who translates patterns and material processes into a contemporary ceramic language.

17.06.26→ *The Bernhagen Collection. Ceramic Art*. Keramik-Museum Bürgel. *A small but subtle exhibition of collector's items by West German ceramic artists of the 1970s and 1980s.*

Dormagen
→26.04.26 *Formenspiel und Farbenrausch*. Christian Neureuther und der Wächtersbacher Jugendstil. Kreismuseum Zons, Schloßstraße 1, D41541 Dormagen (Zons). Website: https://www.rhein-kreis-neuss.de/de/freizeit-kultur/kreismuseum-zons. *Geometrische Ornamente, florale Motive oder auch Beides in Kombination - präsentiert wird eine Auswahl von etwa 180 Keramiken der Kunstabteilung Wächtersbach aus der Zeit von etwa 1901 bis 1921. Darunter Entwürfe von Künstlerinnen und Künstlern der Darmstädter Künstler-kolonie sowie für die Deutsche Werkbundausstellung in Köln 1914. Ergänzt wird die Ausstellung um eine Gegen-überstellung von Keramiken aus der Steingutfabrik Villeroy & Boch Dresden aus der Sammlung Dr. Jörg Eisert.*

Dornburg
Bauhaus-Werkstatt-Museum Dornburg, Max-Krehan-Straße 1, D-07774 Dornburg-Camburg OT Dornburg. Website: https://www.bauhaus-keramik.de.

Dresden
Zwinger, Theaterplatz 1, D-01067 Dresden. Website: https://www.skd.museum.

Düsseldorf
→31.05.26 *Happy Birthday, Royal Copenhagen!* 250 Jahre Königliches Porzellan aus Dänemark. Hetjens-Museum, Deutsches Keramikmuseum, Schulstrasse 4, D-40213 Düsseldorf. Website: https://www.duesseldorf.de/hetjens.

Edenkoben
Schloss Villa Ludwigshöhe, Villastrasse 64, D-67480 Edenkoben. Website: www.keramik-sammlung.de.

Eichenzell
Museum Schloss Fasanerie, Schloss Fasanerie, D-36124 Eichenzell. Website: http://www.schloss-fasanerie.de. *Schloss Fasanerie beherbergt eine der größten Porzellansammlungen in privater Hand. Dazu gehören höfische Tafelservice des 18. und 19. Jahrhunderts sowie figürliches Porzellan aus den königlichen Manufakturen Berlin, Meißen, Kopenhagen und Sèvres. Zudem werden bemerkenswerte Einzelstücke aus kleineren fürstlichen Manufakturen gezeigt.*

Frechen
Stiftung Keramion - Zentrum für moderne + historische Keramik, Bonnstrasse 12, D-50226 Frechen. Website: www.keramion.de. Se website for yderligere udstillingsinformation.

23.05.26-16.08.26 *Gruppenausstellung „Fusion of Visions" der IAC-Benelux*. Keramion.

10.11.26-17.01.27 *Vorsicht Genuss | Caution Delight*. Keramion.

Fürstenberg
23.06.26-20.12.26 *Der edle Akt. „Porzellan und Erotik“*. Museum Schloss Fürstenberg, Meinbrexenerstrasse 2, D-37699 Fürstenberg. Website: https://www.fuerstenberg-porzellan.de.

Höhr-Grenzhausen
Keramikmuseum Westerwald, Deutsche Sammlung für Historische und Zeitgenössische Keramik, Lindenstraße 13, D-56203 Höhr-Grenzhausen. Website: www.keramikmuseum.de. Se website for yderligere udstillinger og udstillingsinformation.

→07.06.26 *Die Bauhaus Keramikklasse 1920-1925.* Insel der Eigenbrötler. Keramikmuseum Westerwald.
Ein Kooperationsprojekt mit dem Bauhaus-Werkstatt-Museum Dornburg.

Köln
→12.04.26 *Mythos Ming.* Blauweißes Porzellan der Ming-Dynastie. Museum für Ostasiatische Kunst. Universitätsstraße 100, D-50674 Köln. Website: www.museenkoeln.de.
Die Ausstellung zeichnet die künstlerische und technische Entwicklung des Blauweißporzellans und seine Handels-geschichte von der Frühphase der Ming-Dynastie bis zu ihrem Untergang im 17. Jahrhundert nach. Neben der Produktion für den Hof wird Handelsware für verschiedene regionale Märkte ins Licht gerückt sowie die Versuche persischer, türkischer und europäischer Fayencemanufakturen die chinesischen Vorbilder zu imitieren.

Leipzig
Grassi, Museum für Angewandte Kunst, Johannisplatz 5-11, D-04103 Leipzig. Website: https://www.grassimak.de.

→12.04.26 *Zauber der revue.* Art déco-Dosen mit Tanz- und Varietéfiguren. Studio-Foyer. Grassi.
In den Goldenen Zwanzigern prägten Revue und Varieté das Lebensgefühl der Großstädte - allen voran Paris und Berlin. Sie standen für eine neu gewonnene Freiheit und fanden sich als beliebte Motive in Zeitschriften und auf Postkarten wieder. Tänzerinnen in modischen Kostümen, mit Zigarettenspitzen, modernen Frisuren, Glitzer oder Federschmuck verkörperten die kulturelle Aufbruchsstim-mung der Zeit. Auch die Porzellanmanufakturen der 1920er Jahre griffen diesen Trend auf. Gezeigt werden Dosen aus der Sammlung von Prof. Peter Schatt - darunter auch außergewöhnliche Stücke der französischen Firma Robj.

→14.10.26 *Gefäss | Skulptur 4*. German and International Ceramics since 1946. Katalog. Grassi.
The exhibition traces artistic developments from 1946 to the present day and explores the aesthetic dichotomies of the ceramic works, their strength of form and beauty of glaze. In doing so, it repeatedly explores the relationship between vessel and sculpture.

Meißen
Meissen Porzellan-Museum, Talstraße 9, D-01662 Meißen. Website: www.porzellan-stiftung.de.

Oldenburg
01.08.26-02.08.26 *43rd International Ceramics Days Oldenburg*. Schlossplatz, D-26122 Oldenburg. Website: https://en.keramiktage.com.

Selb
16.05.26-10.01.27 *Die neue Dramaturgie des Essens.* Gestaltung jenseit des Tellers. Porzellanikon Hohenberg, Schirndinger Straße 48, D-95691 Hohenberg an der Eger. Website: https://www.porzellanikon.org.

Siegburg
12.07.26-30.08.26 *Paolo Porelli & Mattia Vernocchi*. Werden: zwischen Materie, Geschichte und Natur. Katalog. Stadtmuseum Siegburg, Markt 46, D-53721 Siegburg. Website: www.stadtmuseum-siegburg.de.

Belgien
Bruxelles
Puls · contemporary ceramics, Rue de Page 19, Edelknaapstraat, 1050 Ixelles. Website: https://pulsceramics cargo.site.

Pierre Marie Giraud, 7, rue de Praetere, 1050 Bruxelles. Website: https://www.pierremariegiraud.com.

Nederlandene
Groningen
→21.06.26 *Dragons & Demons.* 5,000 Years of Asian Ceramics from the Anders Collection. Starck Pavilion, Groninger Museum, Museumeiland 1, NL- 9711 ME Groningen. Website: https://www.groningermuseum.nl.
Dragons & Demons showcases a unique selection of pieces from the collection of Georges Anders and Netty Bucher. Each item tells us something about everyday life, habits and rituals, and the decorative urge in Asian cultures. Visitors will discover 400 exquisite objects.

The exhibition tells a variety of stories, organised by a diverse range of themes. Some objects are grouped according to function - tea drinking, incense burning, ancestor worship. Animals feature heavily - real ones such as lions, chickens and fish and mythical creatures like the Chinese dragon and the phoenix. The exhibition explores spiritual and philosophical subjects, such as the role and significance of East Asian deities in society and musings on the cosmos. Chinese and Japanese tales and legends, such as the story of the Eight Immortals, also play an important part in the show. Dragons & Demons includes several unique and extremely rare objects.

Leeuwarden
Princessehof National Museum of Ceramics, Grote Kerkstraat 11, NL-8911 DZ Leeuwarden. Website: www.princessehof.nl. Keramiekmuseum Princessehof. Se website for udstillingsinformation.

Milsbeek
19.09.26-20.09.26 *Keramisto 2026*. 36e editie van Keramisto. De Mookerplas, Plasmolen, Milsbeek. Website: www.keramisto.nl.

Tegelen
→04.10.26 *New generation.* Passie voor keramiek. Keramiekcentrum Tiendschuur Tegelen, Kasteellaan 8, NL-5932 AG Tegelen. Website: www.tiendschuur.net. *The exhibition displays a wide variety of work by an international group of young artists. What do they make, how do they express themselves? Personal expression, abstraction, figuration, use of color, sculptural forms, materials, mastery of techniques - everything is covered. Who inspired them, who were their role models, in which tradition do they place themselves? We allow ourselves to be surprised by the work of this new generation.*

Frankrig

La Borne
Centre céramique contemporaine, 25 Grand' Route, F-18250 La Borne. Website: https://www.laborne.org/fr.

Paris
Galerie NeC, 117 Rue Vieille du Temple, F-75003 Paris. Website: https://galerienec.com. Se website for yderligere information.

17.04.26-26.07.26 *Sèvres, une passion Rothschild - De la Villa Ephrussi à Paris*. Katalog. Galerie des Gobelins, 42 avenue des Gobelins, 75013 Paris.

Toucy
→10.05.26 *Thomas Bohle*. Galerie de l'Ancienne Poste, Place de l'Hôtel de Ville, F-89130 Toucy. Website: https://galerie-ancienne-poste.com.
The celebrated Austrian ceramist Thomas Bohle (1958) reveals a new constellation of ceramic sculptures of unparalleled singularity. Building on his renowned double-wall construction technique, his work tirelessly explores formal tensions: curves and counter-curves, solids and voids, concave and convex, inside and outside, what is revealed to the eye and what remains concealed. Each piece thus becomes a site of dialogue between balance and mystery.*

A master of glazes and an exceptional colourist, the artist assigns each of his sculptures the sovereignty of a single hue: blood red, deep blue, earthy brown, solar yellow, nocturnal purple or celadon green. Yet colour is never static, unfolding instead into an infinite spectrum of nuances.

USA

Pomona
American Museum of Ceramic Art, AMOCA, 340 S. 339 North Garey Avenue, Pomona CA 91767. Website: www.amoca.org. Se website for yderligere udstillingsinformation.

→26.04.26 *Fired in Revolution: Ceramics from the People's Republic of China.* AMOCA. *Will present ceramics created during the Cultural Revolution, 1966-1976.*

13.06.26-04.01.27 *Tōgei: Modern Japanese Ceramics.* AMOCA. *Explores Japan's ceramic tradition and traces its evolution from functional wares to modern artistic expression.*

San Marino
→26.10.26 *The eight directions of the wind: Edmund de Waal at the Huntington.* The Huntington, 151 Oxford Road San Marino, CA 91108. Website: https://www.huntington.org. *The Huntington presents the evocative works of acclaimed British artist and author Edmund de Waal in "the eight directions of the wind: Edmund de Waal at The Huntington." This yearlong exhibition features de Waal's site-specific installations at three iconic Huntington sites: the Huntington Art Gallery, the Chinese Garden, and the Japanese Garden.*

Seattle
→12.07.27 *Ash-Glazed Ceramics from Korea and Japan***.** Seattle Art Museum, Fourth Floor Galleries, 1300 First Ave, Seattle, WA 98101. Website: https://seattleart museum.org.

Canada

Toronto
Gardiner Museum, 111 Queen's Park, Toronto, Ontario, Canada M5S 2C7. Website: www.gardinermuseum.on.ca.

→05.04.26 *Pleasant Smells and Warm Fellowships: Scent in Islamic Ceramics*. Gardiner Museum.

→30.06.26 *In Search of Imperfection: The Macdonald Collection of Japanese and Japanese-Inspired Ceramics*. Gardiner Museum. *For the first time, the Macdonald Collection is on view in its entirety throughout the Museum. Spanning the three levels of the Museum's stairwell, the Courtois Gallery features a special display that invites you to discover Japanese porcelain from the early Edo period (1603-1868) and Japanese-inspired ceramics through the themes of nature, leisure, and global trade.*

The Macdonald Collection brings together over 300 objects made in Japan, China, and Europe in the 1600s and 1700s and donated to the Gardiner Museum by William and the late Molly Anne Macdonald. The Macdonalds' collecting journey was first sparked by an admiration for the imperfect beauty of early Japanese porcelain often characterized by a taste for asymmetry, spontaneous decoration, or uneven shapes. What they called an "adventure in search of imperfection" led to the formation of a unique collection that traces the rise of Arita's porcelain industry while highlighting the role of ceramics in fostering global connections. At the heart of their vision was a desire to demonstrate how Japanese Kakiemon-style porcelain functioned as both a vehicle for the exchange of ideas and a source of inspiration for makers in other parts of the world.

Bøger, kataloger og artikler om dansk keramik 2025

ved Gunnar Jakobsen

Jul på Bornholm. Kulturhistorisk årsskrift. 2025, s 76 [Kort nekrolog over Peter Kofod] og s 77 [Kort nekrolog over Ursula Munch-Petersen]. Fotos.

100 års dansk keramik. Af Carsten Bagge Laustsen. Forord af Anders Uhrskov. 1. udg., 2. opl. Turbine [Website: https://turbine.dk], Aarhus 2025. 268 s. ill. litt. ib. 349,95 kr. [1. udg. 1. opl. anmeldt af Bodil Busk Laursen i *keramiske noter 61/2025,* kommentar til 1. udg, 2. oplag 2025 i *keramiske noter 62/2025*].

Distinctly here. Martin Bodilsen Kaldahl/Stine Jespersen. Distinctly here. Stadtmuseum Siegburg [2025]. [Vendebog]. 26+26 s. ill. engelsk og tysk tekst.

Karim Boumjimar: *Pandemonium Paradiso.* O-Overgaden, København 2025. vendebog. [36 s incl omslag]. ill. dansk og engelsk tekst. (s 3 Introduktion. Af Rhea Dall, s 4-5 Paradiso Astagh-Firullah! Af Basyma Saad, s 6-7 Tyktflydende væsner, smeltende mytologier. Af Cédric Fauq, s By Rhea Dall, s 4-5 Paradiso Astagh-Firullah! By Basyma Saad, s 6-7 Viscous Entities, Melted Mythologies. By Cédric Fauq).

Peter Brandes ⁕ 1944 † 2025. [Nekrolog]. Af Pia Wirnfeldt. keramiske noter. 31. årg. 61/2025, s 1.

Peter Brandes. Galerie Moderne, Silkeborg 2025. 60 s, se specielt s 3-4 (Hyldest til Peter Brandes), s 16, 34-36 og 58. ill.

Lost. Peter Carlsen. Red, af Louise Klindt. Heart, Herning 2025, se specielt s 12-31 (De døde grise). 120 s. ill. [Peter Carlsen].

Peter Carlsen maler uddøde dyrearter og en vildfaren menneskehed. Interview med Peter Carlsen ved Marie Norman Nyeng. Kulturspind · Aarhus. 24/2025, s 32-35. ill.

Keramikerens landidyl. Interview med Julie Damhus ved Kristina Sørensen. Isabellas. 1/2025, s 28-33. ill. [Julie Damhus].

Dollers djärva design. Av Petter Eklund. Antik & Auktion 8/2025, s 46-48. ill. [Mette Doller hos Andersson & Johansson i Höganäs].

Kulturarv, keramik, konst. Höganäs Museum och Konsthall 1924-2023. Red. av Henrik Ranby. Lilla Förlaget, Mölle 2025, s 77. ill. [Mette Doller hos Andersson & Johansson i Höganäs samt Patrick Nordström].

Lis Ehrenreich ⁕ 1953 † 2025. [Mindeord]. Af Kim Holm, Lotte Meier, Carsten Bagge Laustsen, Kathrine Nyholm og Pia Pors. keramiske noter. 31. årg. 62/ 2025, s 4.

Scenes from the Second Story. V1 Gallery, København 2025. [68 s]. ill. (s 1 Scenes from the Second Story. By Jesper Elg). [Oplag: 100 ekspl.]. [Rose Eken].

Inger Folmer Larsen og Kingo Keramik. Af Maria Groth Tasmussen. Kilden. Årsskrift 2025, s 54-58. ill. kilder. [Inger Folmer Larsen]. *

A Walk with a Dinosaur. Celebrating 250 Years of Porcelain History. Geertsen vs Royal Copenhagen. Af Susanne Wenningsted-Torgard. Red. af Clay Keramikmuseum Danmark og Bettina Køppe. Clay Keramikmuseum Danmark, Middelfart 2025. [32 s]. ill. dansk tekst. [Michael Geertsen].

A Walk with a Dinosaur. Celebrating 250 Years of Porcelain History. Geertsen vs Royal Copenhagen. By Susanne Wenningsted-Torgard. Ed. by Clay Keramikmuseum Danmark and Bettina Køppe. Clay Keramikmuseum Danmark, Middelfart 2025. [32 s]. ill. engelsk tekst. [Michael Geertsen].

A Walk with a Dinosaur. Celebrating 250 Years of Porcelain History. Geertsen vs Royal Copenhagen. Red. af/ed. by Bettina Køppe & Susanne Wenningsted-Torgard. Clay Keramikmuseum Danmark, Middelfart 2025. 160 s. ill. litt. noter. parallel dansk og engelsk tekst. 350 kr. (s 15-18 Forord/Foreword. Af/by Pia Wirnfeldt, s 19-32 A Walk with a Dinosaur. Geertsen vs Royal Copenhagen. En dialogudstilling/A dialogue exhibition. Af/by Thomas C. Thulstrup, s 34-127 Tableau I-X. Af/by Susanne Wenningsted-Torgard og s 129-139 Bølgegang/ On Waves of Blue. Af/by Christina Rauh Oxbøll). [Michael Geertsen]. [Anmeldt af Ulla Houkjær i *keramiske noter 62/2025*].

En dekonstruktion i porcelæn/A deconstruction in porcelain. Michael Geertsen går i dialog med Royal Copenhagen/Michael Geertsen enters a dialogue with Royal Copenhagen. Af/by Lærke Kopp Hansen. Arkitektur/design. 2/2025, s 28-33. ill. [Michael Geertsen].

Alt det vi finder i jorden. Interview med Rick Gerner og Johanne Jahncke ved ved Erik Rimmer & Trine Jørck. Bo Bedre. 8/2025, s 50-53. ill. [Gerner Jahncke - Rick Gerner og Johanne Jahncke].

Mulighedernes rum. Nils Erik Gjerdevik. Clay Keramikmuseum Danmark, Middelfart 2025. 4-fløjet folder med tryk på begge sider. ill. dansk og engelsk tekst.

Leret blev hendes skæbne. Et mellemværende mellem materiale & menneske. Interview med Mette Maya Gre-

gersen ved Susanne Holte. Bo Bedre. 6/2025, s 66-73. ill. [Mette Maya Gregersen].

Niels Halds Fabelverden – et finurligt kunstmuseum. [Skulpturhaven·Murkunsten·Keramikken· Malerierne· Templet. Red. af Yvonne Halskov med bidrag af Vagn Aage Jeppesen m.fl. 2025. 99 s, se specielt s 43-57 (Keramikken). ill. [Niels Hald (1955-2021)].

Tine Hecht-Pedersen · Keramiske blomster. Kunstetagerne, Hobro 2025. [8 s incl omslag]. ill. (s 2 Keramiske blomster. Af Tine Hecht-Pedersen og s 4-6 Naturens blomster genopstår i kunstens gådefulde verden. Af Else Marie Bukdahl og s 8 Et blomsterunivers. Af Anne Lie Stokbro).

Sandorme og fabeldyr. Pontus Kjerrman og Tine Hecht-Pedersen. Af Pier Maria Andersen. M'K'S Magasin 010/2025, s 70-77. ill.

Louise Hindsgavl · Conversation pieces. Tekster af Louise Hindsgavl, Lisbeth Bonde, Maibritt Borgen, Birgit Petersson og Merete Sanderhoff. Forlaget Aftryk [Website: https://www.forlaget-aftryk.dk], København 2025. 320 s. ill. noter. dansk og engelsk tekst. ib. 499 kr. [s 8-19 og 298-305 (Beautiful as the encounter between a rabbit's ear and an axe blow on a dinner table. On Louise Hindsgavl's sculptural collisons/Smuk som mødet mellem et kaninøre og et øksehug på et middagsbord. Om Louise Hindsgavls skulpturelle sammenstød. By/af Merete Sanderhoff), s 20-23 og 306-307 (Feeling love. By/af Birgit Petersson), s 146-152 og 308-311 (The Penultimate image/Det næstsidste billede. By/af Maibritt Borgen) og s 274-280 og 312-315 With creative hands/Med skabende hænder. By/af Lisbeth Bonde)]. [Anmeldt af Ulla Houkjær i *keramiske noter 63/2026*].

Roen brændt i vildt ler. Interview med Anne Mette Hjortshøj ved Erik Rimmer & Trine Jørck. Bo Bedre. 8/2025, s 40-43. ill. [Anne Mette Hjortshøj].

Keramikeren Julie Høm. Af Mogens Lau. Bornholms Museum, Rønne 2025 [Ikke som anført i bogen 2024]. 80 s. ill. litt. 135 kr. [Anmeldt af Lars Kærulf Møller i *keramiske noter 62/2025*].

Kæmpeskulpturen "Vildgåsen" - et pragtværk skabt af Julie Høm på Bornholm. Interview med Julie Høm ved Ulla Bechsgaard. Jul på Bornholm 2025, s 10-15 samt forside. ill. litt. [Julie Høm og Lisbeth Munch-Petersen].

Leve grimheden. Asger Jorns eksperimenter med keramik i Albisola. Af Karen Kurczynski. [Artikel], I Sydvendt. Italienske aftryk på nyere dansk kunst og kultur. Red. af Charlotte Bundgaard og Anna Wegener. Nord Academic/Gads Forlag, København, s 196-218, 302-304 og 317-319. ill. litt. noter.

En sjælfuld dans med leret. Interview med Eric Landon ved Susanne Holte. Bo Bedre. 6/2025, s 60-65. ill. [Eric Landon/Tortus i samarbejde med Knabstrup Keramik, siden 2023 en del af Stelton A/S].

Per Linnemann-Schmidt og Palshus Stentøj. M'K'S Magasin 009/2025, s 56-63 og 010/2025, s 18. ill.

Morten Løbner Espersen. Pietrasanta 2023. The Art Residency 11. Danish Research Foundation. 2025. 32 s. passim. ill. engelsk og dansk tekst. (s 5-7 og 9-11 Pietrasanta. By/af Morten Løbner Espersen).

Torsten Mosumgaard. Keramik. M'K'S Magasin 009/2025, s 64-65. ill.

Formmesteren Ursula Munch-Petersen ⁕ 1937 † 2025. - Der er altid brug for mennesker, som kan beskæftige sig med ting med omtanke - . [Nekrolog]. Af Teresa Nielsen. keramiske noter. 31. årg. 62/2025, s 1-2.

Mester i skæve løsninger og stærkt naturforbundethed. Mindeord om Ursula Munch-Petersen. Af Ulla Bechsgaard. Jul på Bornholm 2025, s 46-47. ill.

Mælkebøtten - Et motiv i Ursula Munch-Petersens unikaværker. Af Lotte Nishanthi Winther. Jul på Bornholm 2025, s 64-66. ill. noter.

Næblerød [På forsiden af bind]. Frederik Clement: Frederik Næblerød. Ed. by Katrine Dahl Clement & Stine Friis Møller. Friis Publications, Tølløse og Verlag der Buchhandlung Walther und Franz König, Köln 2025. [304 s]. passim. ill. engelsk og dansk tekst. (s 2-3 Foreword. By/af Jeppe Hein og s 14-19 Frederik Næblerød. By/af Marie Nipper).

Bjørn Nørgaard. En kantet krukke uden kanter - en i sandhed besynderlig kantet krukke. Vejen Kunstmuseum, Vejen [2025]. [4 s]. ill.

Günter Praschak. Skulpturen und Reflexionen. Herausgegeben von Katja Praschak. Verlag Bibliothek der Provinz [Website: https://www.bibliothekderprovinz.at], Weitra 2025. 56 s. ill. ib. 22 €. [Anmeldt af Gunnar Jakobsen i *keramiske noter 62/2025*].

Folkhemmets Gustavsberg. Berättelsen inifrån. Av Gösta Arvidsson. Carlsson Bokförlag, Stockholm 2025, s 105 og 111 [Ursula Printz] og s 105 [Poul Simonsen, B&G].

Anders Herwald Ruhwald. Jorden er vores fælles grund/ The Earth Is Our Common Ground. Red. af Tine Nygaard. Bornholms Kunstmuseum [https://bornholmskunstmuse um.dk], Rø 2025. 97 s. ill. litt. noter. ib. 175 kr. (s 1-40 Billeder fra udstillingen/Installations views. Af/by Anders Sune Berg, s 42-45 Jorden er vores fælles

grund/The Earth Is Our Common Ground. Af/by Tine Nygaard, s 46-59 Grundstof. En flerfaglig samtale om litium/Minerals. A multidiscipplinary conversation about lithium. Samtale mellem Anders Herwald Ruhwald, Jakob Stausholm og Tine Nygaard. Af/by Tine Nygaard, s 60-81 En ellipse/An Ellipse. Af/by Laura Mott, s 82-87 Steder/Places. Af/by Anders Herwald Ruhwald og s 88-95 Curriculum Vitae). [Anmeldt af Lars Kærulf Møller i *keramiske noter 63/ 2026*].

Interface. Pia Skogberg · Lise Seier Petersen · 2020-25. Forlaget Reciprok. 2025. [48 s]. ill. [Lise Seier Petersen].

Interface Vol II. Lise Seier Petersen · Pia Skogberg. Kunstetagerne, Hobro 2025. [8 s incl omslag]. ill. (s 2-3 og 6-7 Interface Vol II. Af Lise Seier Petersen og Pia Skogberg og s 8 Et værkstedsbesøg. Af Anne Lie Stokbro). [Lise Seier Petersen].

Smeltestykker/Melting Pieeces. Af/by Lise Seier Petersen. 2025. [74 s]. ill. noter. Søsters Forlag. 2025. hf. 200 kr. [Lise Seier Petersen].

Bente Skjøttgaard. Nature and Glaze/Nature et Glaçure. By Christine Gemaine-Donnat, Garth Johnson, Gitte Jungersen, Joël Riff, Maria Lund & Martin Bodilsen Kaldahl. Hatje Cantz Verlag [Website: https://www.hatjecantz.com], Berlin 2025. 228 s. ill. litt. noter. ib. 48 €. (s 4-7 Introduction. By/par Bente Skjøttgaard, s 58 Green Root. By/par Gitte Jungersen, s 67 Accumulation Turquoise. By/par Christine Gemaine-Donnat, s 97-99 Change of Perspective - Head in the Clouds/Changement de Perspective - Dans les Nuages. By/par Maria Lund, s 132-141 In Praise of Hooves/ Apologie des Sabots. Par Garth Johnson, s 143-144 og 147-148 Frieze P7/Frise P7. By/Par Martin Bodilsen Kaldahl, s 213 Portrait. By/par Joël Riff og s 225-226 Selected Bibliography. By Gunnar Jakobsen & Bente Skjøttgaard samt s 103-118 og s 157-172 Ceramic Life 1 & 2 By/par Bente Skjøttgaard and Åse Eg Jørgensen). [Anmeldt af Ulla Houkjær i *keramiske noter 62/2025*].

Ceramic Life 1 & 2. By Bente Skjøttgaard and Åse Eg Jørgensen. [Særtryk af Nature and Glaze/Nature et Glaçure, s 103-118 og s 157-172 i 2 hefter, i alt 32 s]. ill.

Bente Skjøttgaard. Natur og glasur/Nature and Glaze. Clay Keramikmuseum Danmark, Middelfart 2025. 6-fløjet folder. ill.

Harald Slott-Møller. Erindring og værk. Af Anne Christiansen. Gads Forlag, København 2025. 400 s, se specielt s 124-127 (Fajancefabrikken Aluminia 1902-06) s 239-254 (Kunstfajancer), s 364-365, 376 og 380). ill. litt. noter. ib. 449,95 kr. [Anmeldt af Bodil Busk Laursen i *keramiske noter 63/2026*].

Metamorphoses. Lisbet Thorborg Andersen. Peach Corner, Frederiksberg 2025. [20 s incl omslag]. ill. (s 2 Metamorphoses. By Mathilde Helnæs). [Lisbet Thorborg Andersen].

Die Magie der Glasur. Nils Thorsson und das Künstler-Steinzeug von Kgl. Kopenhagen 1932-1975. Von Jörg Schwandt. Arnoldsche [Website: www.arnoldche.com], Stuttgart 2025. 200 s. ill. litt. noter. ib. 48 €. [Nils Thorsson samt Kresten Bloch, Gerd Bøglund, Carl Halier, Hans Henrik Hansen, C.F. Ludvigsen, Axel Salto og Bode Willumsen på Den kongelige Porcelainsfabrik]. [Anmeldt af Gunnar Jakobsen & Barbro Haar i *keramiske noter 62/2025*].

The Magic of Ceramic Glazes. Nils Thorsson and Royal Copenhagen Artist Stoneware 1932-1975. By Jörg Schwandt. Arnoldsche [Website: www.arnoldsche. com], Stuttgart. 2025. 200 s. ill. litt. ib. 48 €. [Nils Thorsson samt Kresten Bloch, Gerd Bøgelund, Carl Halier, Hans Henrik Hansen, C.F. Ludvigsen, Axel Salto og Bode Willumsen på Den kongelige Porcelainsfabrik]. [Anmeldt af Gunnar Jakobsen & Barbro Haar i *keramiske noter 62/2025*].

Keramik, der ligner snegle, pelsklædte babyer og en fodbold, der har ligget på havets bund. Interview med Camilla Thorup ved Marie Norman Nyeng. Kulturspind. København. marts-april 2025, s 32-35. ill. [Camilla Thorup].

Livtag. Et portræt af billedhuggeren Gerda Thune Andersen. Af Erik Steffensen. Strandberg Publishing, København 2025. 128 s. ill. litt. passim. ib. 199,95 kr. [Søholm].

Peter Tybjerg ⁕ 1944 † 2025. - idealist og keramikkens forkæmper - . [Nekrolog]. Af Bodil Lütken og Pia Wirnfeldt. keramiske noter. 31. årg. 62/2025, s 3.

Ole Videbæk · ler til sidst. Clay Keramikmuseum Danmark, Middelfart 2025. 4-fløjet folder med tryk på begge sider. ill.

Danish Porcelain. 250 Years of Royal Copenhagen and Bing & Grøndahl. By Elliot Todd. Volume 1 (A Legacy in Porcelain, Stoneware and Faience) og Volume 2 (A Collection of Works). ACC Art Books [Website: https://www.accartbooks.com/uk], Woodbridge 2025. 384 og 552 s. ill. litt. noter. index. ib. 125 £. [Anmeldt af Lars Kærulf Møller i *keramiske noter 63/2026*].

Königliche Tierwelten - 250 Jahre Royal Copenhagen. Tiere im Jugendstil aus einer rheinischen Privatsammlung. Von Stephan van Beek. Red. von Anna Karina Hahn, Pauline-Lüneburger-Guimaraes und Verena Rangol. Kreismuseum Zons, Dormagen 2025. 100 s. ill. litt. hf. 14 €. [Anmeldt af Ulla Houkjær i *keramiske noter 62/2025*].

Det gamle · det nye · det legende. Interview med Royal Copenhagens kreative direktør Jasper Toron Nielsen ved Erik Rimmer. Bo Bedre. 5/2025, Tillæg: Indret med klassikere, s 31-37. ill. *

Kunstnere på Rabækken. Af Lars Kærulf Møller. Keramiske noter. 31. årg. 61/2025, s 2-4. litt. [Finn Carlsen, Ole Christensen, Jørgen Haugen Sørensen, Gerd Hiort Petersen, Preben Hornung, Harald Isenstein, Søren Georg Jensen, Peder Rasmussen (f. 1929), Jean Tessier, Hans Christian Wagner og Svend Wiig Hansen m.fl.].

BrugsKunst. FDB og den kulturelle mission 1930-50. Af Jørn Guldberg. Gads Forlag, København 2025. 296 s. ill. litt. noter. stikordsregister. ib. 400 kr. (s 28-95 Gode brugsting 1930-1945, se specielt s 31, 59, 62, 63, 64. 65, 71, 73 (Et godt Spisestel. Gode Brugsting. Af Steen Eiler Rasmussen [Udklip fra Brugsforeningsbladet]), 74-75, 77, 82, 87, 90-91, 92 og 93-94). [Aluminia (Spisestellene Valdemar og Hilmar), Bing & Grøndahl (Pyrodan), Plum Keramik (Birthe Munch Plum) og Saxbo].

Alkymistisk Træf. Et keramisk møde mellem fortid og nutid. M'K'S Magasin 009/2025, s 26-31. ill. [Lisbeth Voigt Durand, Ane Fabricus Christiansen, Annelie Grimwade Olofsson, Karen Kitani Harsbo, Vinni Hedegaard Frederiksen, Sophus Ejler Jepsen, Pernille Pontoppidan Pedersen, Lise Seier Petersen, Bente Skjøttgaard og Anne Tophøj m.fl.].

GenJord. By Rigetta Klint. Håndværk. Bookazine. 12/ 2025, s 62-67. ill. English edition. [Susan Lange m.fl.].

Danske kopper. Tema. Magasinet arkitektur/design. 1/2025, s 36-66 samt forside af omslag. ill. (s 36-39 Koppens historie/The History of the Cup. Håndværk, design og tradition. Af/by Tine Bonde Christensen [Hanne Bertelsen, Anne Black og Dorte Kristoffersen], s 42-49 Kopper i fortid og nutid/Cups in Past and Present. Af/by Anette Lindbøg Karlsen, s 50-55 Solveig Stilling. Af/by Tina Kristensen, s 56-59 250 år med Royal Copenhagen/250 Years with Royal Copenhagen. Af/by Tina Kristensen [Dronning Margrethe] og s 60-66 Hverdagens brugskunst/ Everyday Craftsmanship. Af/by Sarah Guldager Wilstrup [Studio Arhøj (Anders Arhøj)]).

Functional Clay. 3 days of design. Peach Corner, København 2025. [32 s]. ill. engelsk tekst. [Petra Dalström, Michael Geertsen, Ole Jensen, Chris Liljenberg Halstrøm, Cecilie Manz, Hilda Piazzolla, Zuzanna Skurka, Jeppe Søndergaard Hansen, Anne Tophøj, Amalie Vöge Jensen, Birgit Marie Østerby samt Claydies (Tine Broksø og Karen Kjældgård-Larsen) og Depping & Jørgensen (Line Depping og Jakob Jørgensen)].

Jacobsen aktualiseret. Red. af Jørn Erslev Andersen og Thomas Wolsing. J.P. Jacobsen Selskabet, Thisted 2025, s 6-9 (Lea Nielsen. Af Lea Nielsen) og s 26-29 (Sophus Ejler Jepsen. Af Sophus Ejler Jepsen). ill.

Keramik på arkivet. nøglehullet. Nyt fra Lokalhistorisk Arkiv & Forening i Allerød. 42. årg. 3/2025, s 24-27. ill. [Margrethe og Palle Dybdahl, Felix Møhl, Kattehale Keramik (Lasse Birch) og Willer Keramik (Ellen Willer og Paul Donatien)]. *

Tillingefajans. Det lejongula lergodset från Kalmarsund 1858-1932. Av Bengt Nyström & Annika Tegnér. Appell Förlag, Stockholm 2025. 191 s. ill. litt. noter. [Her omtales flere bornholmske keramikere, som udvandrede til Sverige]. [An-meldt af Gunnar Jakobsen i *keramiske noter 62/2025*].

XII. Bachelor Exhibition 2025. Royal Danish Academy, Crafts in Glass and Ceramics, Nexø 2025. 95 s. ill. [Sally Olika Morks, Anna Mors og Anne Søgaard Frandsen samt udenlandske studerende (Maja Ahnlund, Denis Botlo, Maider Egiluz, Agata Kutniowska, Anna Lova Sauk og Johan Urrutia].

Afgangsudstilling. Århus Kunstakademi/Keramisk afdeling. Årgang 2024/2025. Clay Keramikmuseum Danmark, Middelfart 2025. [8 s incl omslag]. ill. [Karoline Bach Larsen, Kirsten Charles, Janni Drejer Laursen, Anne-Grethe Holm, Tina Lynge, Yoko Meinertz, Alberte Miltersen, Anja Marie Palm, Else Rønne, Bente Sørensen og Susanne Aaes].

Aarhus Kunstakademi. Afgang 2024 · Keramik. M'K'S Magasin 009/2025, s 14-21. ill. [Karoline Bach Larsen, Yoko Meinertz, Else Rønne, Kirsten Charles Stavnsholt, Bente Østergaard Sørensen og Susanne Aaes].

101 kunstnere – 2025/26. Red. af Henning Lund. Frydenlund, Frederiksberg 2025. 207 s. ill. (s 5 Forord. Af Tom Jørgensen, s 6-7 Morten Abild. Af Tom Jørgensen, s 68-69 Ilona Bergstein Jensen. Af Tom Jørgensen, 32-33 Susanne Christoffersen. Af Tom Jørgensen, s 118-119 Helene Engholm Michelsen. Af Connie Boe Boss, s 50-51 Natasscha Girelli. Af Natasscha Girelli og Karen Marie Odgaard, s 84-85 Carina Kjær. Af Tom Jørgensen, s 94-95 Lisbet Krarup. Af Tom Jørgensen, s 116-117 Lykke Bonde Mejnertsdatter. Af Tom Jørgensen, s 126-127 Jesse Dora Salling Nielsen. Af Jesse Dora Salling Nielsen, s 156-157 Merete Rohde. Af Merete Rohde, s 162-163 Anja Zenia Schmidt, Af Anja Zenia Schmidt, s 194-195 Helle Vejen. Af Helle Vejen, s 196-197 Anne Vestergaard. Af Anne Vestergaard og s 206-207 Birgitte Østergaard. Af Birgitte Østergaard].

Bøger, kataloger og artikler på vej om dansk keramik 2026

Lervarer, Fajance og Porcelæn. Uden kongelige stempler. Fra Middelfart Lervarefabrik og Holbech Fajance Fond. Af Elsemarie Døssing. Wadskjær Forlag [Website: https://www.wadskjaerforlag.dk], Frederiksberg. 19.05.26. ca. 150 s. ill. ib. 300 kr.

Nathalie Krebs og de keramiske kunstnere på Saxbo Stentøj 1929-1968. Af Henning Pihlmark. Efteråret 2026. ill. litt. noter. navneregister. fabriksmærker. keramiker- og kunstnersignaturer.

Tre blå bølger. Kongeligt porcelæn i 250 år. Af Lone Rahbek Christensen. Aarhus Universitetsforlag [Website: https://unipress.dk], Aarhus 2026/27.

Patrick Nordström. Av Magnus Palm. Sverige. Under udarbejdelse.

Clay Index - Spor i Keramikken & Keramiske Profiler. Af Ane Maria og Annimi Holst-Schmidt. [Website: www.keramik-i.dk]. *Forskningsprojekt, der spænder fra 1880'erne til 2010'erne, og som favner over 6.800 tekstprofiler om personer og virksomheder, over 32.000 genstands- og personfotos samt over 15.000 signaturer.*

Nye udenlandske bøger 2026 - et udvalg

Material Matters. An Artist's Guide to Understanding Ceramic Materials. By Linda Swanson and Linda Bloomfield. Herbert press [[https://www.bloomsbury.com/uk], London. 30.07.26. 224 s. ill. litt. noter. ib. 35 £.

European Ceramics Circa 1900. The Eidelberg Collection at the Saint Louis Art Museum. By Martin Eidelberg, David Conradsen and John Clancy. [Website: https://www.paulholberton.com], Paul Holberton Publishing, London. 14.06.26. 224 s. ill. litt. noter. ib. 45 £.

Studio Potters. The Bell Collection at Clare Hall. By Gordon Bell and Helen Ritchie. Lund Humphries Publishers Ltd [Website: https://www.lundhumphries.com], London. 08.10.26. 264 s. ill. litt. noter. ib. 45 £.

Gefäss | Skulptur · Vessel | Sculpture 4. Deutsche und Internationale Keramik seit 1946 · German and International Ceramics Since 1946. Einführung/Introduction von/by Olaf Thormann. Grassi Museum für Angewandte Kunst, Leipzig & Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart. juni 2026. 504 s. ill. litt. ib 58 €.

Dana Widawski. Simply Decoration. By Esther Niebel/ Christian Lechelt. Arnoldsche [Website: www.arnoldsche.com], Stuttgart. 01.04.26. 168 s. ill. litt. ib 38 €.

Glanz und Elend der Porzellanindustrie. Eine Langenthaler Weltgeschichte. Von Oliver Meier. Chronos [Website: https://www.chronos-verlag.ch]. Zürich. maj 2026. 444 s. ill. litt. noter. ib. 48 €.

Sèvres, a Rothschild passion. By Oriane Beaufils and Viviane Mesqui. Monelle Hayot [Website: https://www.editions-monelle-hayot.com], Paris. 17.04.26. 532 s. ill. litt. noter. ib. 65 €.

Sèvres, Une passion Rothschild. Par Oriane Beaufils et Viviane Mesqui. Monelle Hayot [Website: https://www.editions-monelle-hayot.com], Paris. 17.04.26. 532 s. ill. litt. noter. ib. 65 €.

Alternative Narratives in Ceramic History. Intermediaries and the Anglo-American Ceramic Trade. By Neil Ewins. Bloomsbury Visual Arts [Website: https:/ www.bloomsburyvisualarts.com], London 2026. 304 s. ill. litt. noter. ib. 85 £.

Masterpieces of Chinese Ceramics. Treasures from the Muya Collection. By Joshua Gong. Unicorn [Website: https://www.unicornpublishing.org], London. 27.05.26. 176 s. ill. litt. noter. ib. 40 €.

Japanese Porcelain from the Frelinghuysen Collection. By Run Fuchs. Ad Ilissvm/Paul Holberton Publishing [Website: https://www.paulholberton.com/adilissum], London. 17.07.26. 208-256 s. ill. litt. noter. ib. 60 £.

Invisible Hands. Fabrication, Forgery, and the Art of Islamic Ceramics. By Margaret S. Graves. Princeton University Press [Website: https://press.princeton.edu], Oxford 2026. 344 s. ill. litt. noter. ib. 55 £.

Constant Splendor. Persian Ceramics from the Hossein Afshar Collection. By Almée Froom. Yale University Press [Website: https://yalebook.co.uk], London. 28.07.26. 480 s. ill. litt. noter. ib. 35 £.

Investigation into the History of Jingdezhen's Folk Porcelains. Tradition and Changes (Asian History). By Lili Fang. Routledge [Website: https://www.routledge.com]. 29.04.26. 304 s. ill. litt. noter. ib. 155 £.

Ceramics in Song China. By Shelagh Vainker. Ashmolean Museum [Website: https://www.ashmolean.org], Oxford. 14.12.26. 256 s. ill. litt. noter. ib. 40 £.

Danish Porcelain. 250 Years of Royal Copenhagen and Bing & Grøndahl. By Elliot Todd. Foreword by Andrey Vorobiev. Volume 1 (A Legacy in Porcelain, Stoneware and Faience) og Volume 2 (A Collection of Works). ACC Art Books [Website: https://www.accartbooks.com/uk], Woodbridge 2025. 384 og 552 s. ill. litt. noter. fabriksmærker og signaturer. index. ib. 125 £. I Danmark fra kr. 934,00 til kr. 1264,95.

I 2025 fejrede det, der engang var kronjuvelen i dansk kunstindustri, Royal Copenhagen, 250-års jubilæum. Det nu finskejede brand markerede jubilæet med en række jubilæumsprodukter, bl.a. et krus med dekoration af Dronning Margrethe.

Designmuseum Danmark, der engang hed Det Danske Kunstindustrimuseum, forbigik jubilæet i stilhed og Clay Keramikmuseum Danmark, der i 2010, da fabrikken og dens aktiviteter var under afvikling, overtog den mere end 55.000 stykker store samling, valgte at markere jubilæet med udstillingen "A walk with a dinosaur", hvor keramikeren Michael Geertsen gik i clinch med en række pragtstykker fra fabrikken – det fine katalog til udstillingen er anmeldt af Ulla Houkjær i *keramiske noter 62/2025*.

Jubilæet kom dog ikke til at gå upåagtet hen internationalt. Den amerikanske 2. generations samler Elliot Todd, der gennem de seneste 20 år har indsamlet materiale til en publikation om sin omfattende samling, fik timet udgivelsen så fint, at den blev til en endda værdig jubilæumspublikation om den vigtigste del af dansk porcelæns 250 års historie. Det store tobindsværk imponerer ved dets fornemme udstyr og ikke mindst de mere end 2400 gengivelser, de fleste nyoptagelser af høj kvalitet og de fleste i farve.

Værket er disponeret således, at bind 1 er en historisk redegørelse for fabrikkernes historie, mens bind 2 er udformet som et katalog over den meget omfattende private samling. Begge bind er disponeret ens i 16 kapitler. Herudover rummer bind 1 en biografi over udvalgte kunstnere med tilknytning til fabrikkerne og bind 2 indeholder ikke mindre end 18 appendikser omfattende oversigter over kunstnere, mærker og signaturer, dateringer, modelnumre og meget mere. Der ligger en særdeles omfattende research og systematik i disse registre, der vil fungere som et vigtigt og tidsbesparende arbejdsredskab for både museer, auktionshuse, handlende og private samlere.

Bind 1 forekommer som en særdeles velresearchet gennemgang af fabrikkens historie og produktion med hovedvægten på den gyldne periode under Arnold Krog, hvilket er sammenfaldende med samlingens styrkeposition. Fremstillingen er ikke kronologisk fortløbende og giver ved disponeringen et indblik i forfatterens præferencer, hvor f.eks. stentøjsproduktionen tydeligvis ikke har den største plads.

Alle kapitler er rigt illustreret med interessante arkivfotos og fine nyoptagelser, desværre ofte med ret upræcise kildeangivelser.

Noteapparatet og referencer er generelt udgivelsens svageste side. Forfatteren skal have ros for at have sammenskrevet biografierne, særligt nu, hvor Weilbachs Kunstnerleksikon efter Kulturstyrelsens valg ikke længere er digitalt tilgængeligt, men man kunne naturligvis have ønsket sig en mere præcis kildehenvisning end en simpel oplistning af de kendte biografiske opslagsværker. Brugere af biografierne vil vide, at der f.eks. ikke altid er overensstemmelse mellem oplysningerne i Weilbachs 3. og 4. udgave. Hovedtekstens noteapparat er helt arbitrært, og man kunne have ønsket sig, at en akademisk trænet forfatter havde respekteret APA-standarden.

Personligt finder jeg, at billedhenvisningerne, trykt med fed skrift i kritiske klammer, er forstyrrende for det grafiske udtryk i en ellers veltilrettelagt typografi.

Naturligvis har der indsneget sig enkelte fejl i stavemåder af navne, og som når Eva Stæhr-Nielsen (som 10årig) anføres at arbejde på Bing & Grøndahl, hvor hun aldrig har arbejdet, men formentlig forveksles med sin kommende mand, billedhuggeren Olaf Stæhr-Nielsen (1896-1969). De fleste fejl er dog relativt små og uden betydning for helhedsindtrykket af stor grundighed og omhyggelighed.

Helt overordnet kan det undre, at forfatteren ikke har valgt at dele udgivelsen i to selvstændige publikationer. Bd. 1 står som en blivende gennemarbejdet fremstilling af Den kongelige Porcelainsfabriks historie, mens bd. 2 mere har karakter af et katalog, næsten som en pralebog over forfatterens private samling.

Store privatsamlinger har vanskelige kår i disse år. Der er sjældent arvinger, der ønsker at påtage sig ansvaret for en videreførelse og institutionerne ønsker oftest kun at udtage pragtstykkerne. Resultatet er ofte, at disse samlinger i stedet sælges på profilerede auktioner, sådan som man aktuelt kan se med den tidligere amerikanske ambassadør John L. Loeb jr. samling af dansk malerkunst. Ligesom Elliot Todds samling nu er dokumenteret, blev også Loebs samling publiceret, og bøgerne kommer derved til at stå som manifestationer over en tid, hvor det stadigt var muligt for privatpersoner at opbygge samlinger af et

omfang, som man næppe vil kunne forestille sig i fremtiden.

At Elliot Todd også har forsynet fremtidens samlere med en række vigtige værktøjer, gør publikationen til en af de vigtigste udgivelser om dansk porcelæns historie.

Lars Kærulf Møller

Harald Slott-Møller. Erindring og værk. Af Anne Christiansen. Gad, København 2025. 400 s. ill. litt. noter. ib. 449,95 kr.

Årtierne omkring 1900 var en betydningsfuld og inspirerende tid for den samtidige kunst. Her blandede arkitekter, billedkunstnere og kunsthåndværkere kortene på en mere udogmatisk måde, end man kender det fra senere i 1900-tallet. Nye udgivelser af flere vægtige monografier omhandler kunstnere, hvis virksomhed ligger i krydsfeltet mellem maler- og billedhuggerkunst og kunsthåndværk som keramik, sølv, møbler, grafik og bogkunst.

Perioden 1880-1910 benævnes ofte i Danmark *Skønvirke* (jfr. Mirjam Gelfer-Jørgensen, Kunstarternes forbrødring, København 2020) og falder sammen med lignende bevægelser i Europa, Canada, USA mm. Inspirationen kom i første omgang fra den engelske arts and crafts-bevægelse, der vandt udbredelse fra midten af 1800-tallet som en social protestbevægelse og et forsvar for kunsthåndværkerens betydning for fremstillingen af brugsting med æstetisk kvalitet i modsætning til den industrielle masseproduktion.

Også blandt danske kunstnere var der fortalere for avantgarde-bevægelserne inden for kunst og kunsthåndværk og til dem hørte Harald Slott-Møller, hustruen og kollegaen Agnes Slott-Møller, Johan Rohde, J.F. Willumsen m.fl. Sammen var de i 1891 initiativtagere til Den Frie Udstilling, den første sammenslutning af ligeberettigede kunstnere med henblik på fælles udstillinger i opposition til Charlottenborgudstillingernes censur. I grundlaget for Den Frie indgik bestemmelsen om, at dekorative arbejder kunne udstilles på lige fod med maleri og skulptur.

I det følgende omtales en monografi fra 2025 om maleren Harald Slott-Møller af kunsthistoriker, fhv. museumsdirektør for Fyns kunstmuseum, Anne Christiansen. Af samme forfatter er tidligere udkommet kunstnerbiografier fra samme periode om maler og kunsthåndværker H.A. Brendekilde og billedhugger Anne Marie Carl-Nielsen. Når nærværende publikation omtales her i *keramiske noter*, skal det ikke betragtes som en anmeldelse af bogen som helhed, men for at rette opmærksomheden mod Harald Slott-Møllers indsats indenfor kunsthåndværk og kunstindustri, først og fremmest hans tid som kunstnerisk leder af Fajancefabrikken Aluminia fra 1902-1906. Det er interessant at følge kunstnerens egne overvejelser om sit arbejde med kunsthåndværk gennem bogens vigtige kildemateriale, først og fremmest hans håndskrevne erindringer frem til 1915, der findes i Det Kgl. Biblioteks Håndskriftsamling.

Fabrikken fik succes i Slott-Møllers tid, vandt internationale priser og anerkendelse, men en række utilfredsstillende forhold for kunstneren vedrørende løn og arbejdstid og dårlig relation til kollegaen Christian Joachim førte til ansættelsens ophør i 1906. I arkiverne fra Aluminia (Clay Keramikmuseum Danmark) opbevares op mod 300 tegninger til brugsfajancer signeret af Harald Slott-Møller. Overordnet betages man af den utrolige idérigdom, der præger hele hans arbejde med kunsthåndværk. Uden undtagelse udtrykker arbejderne en stærk individualitet, idé, stil og humor. Slott-Møller tegnede ikke kun, han kunne skære i træ og elfenben og modellerede og ciselerede i nogle tilfælde også sølvarbejder og smykker. Takket være righoldige samlinger af kunstnerens kunsthåndværk i Designmuseum Danmark og Clay Keramikmuseum Danmark er det muligt ved besøg her at se eksempler på hans vigtigste arbejder på dette felt. Som tilskyndelse til at gå på opdagelse i disse museer tjener Slott-Møller bogens gavmilde billeddokumentation.

Den omfangsrige monografi er indbydende, smukt trykt og rigt illustreret, hvad der ikke mindst kommer kunsthåndværket til gode. Omtalen af Slott-Møllers virke på dette område behandles i flere sammenhænge i bogens forskellige afsnit:

Foråret 1896, London (pp. 92-96)
Inspireret af deres begejstring for arts and crafts-bevægelsen og i håb om udstillingsaftaler rejste Agnes og Harald Slott-Møller i foråret 1896 til England. Blandt andet fortæller Slott-Møller i begejstrede vendinger om besøgene på William Morris' værkstederne Merton Abbey (vævning og stoftryk) og Kelmscott Press, som i høj grad bliver hans inspiration til at arbejde med kunsthåndværk.

Kunsthåndværk 1897-1900 (pp.102-109)
Her beskriver Slott-Møller flere af sine værker (møbler, smykker, korpussølv), i dag i Designmuseum Danmark.

Fajancefabrikken Aluminia 1902-1906 (pp.124-126)
Slott-Møller ansættes som kunstnerisk leder i 1902 og ophører 'med en vis bitterhed' i 1906 (p. 253-254).

Anvendt kunst, generelt (pp. 221-222) *Kunstfajancer* (pp. 239-254), gennemgang af en lang række af Slott-Møllers arbejder for Aluminia, fint illustreret.

Inde i varmen, 1988 (pp. 334-338)
Med postimpressionismen får ægteparret Slott-Møller ny aktualitet. På en udstilling i Gl. Strand vises et stort udvalg af begge kunstneres arbejder, herunder Harald Slott-Møllers kunsthåndværk.

I *Slutord* (pp. 343-344) skriver Anne Christiansen i forbindelse med Slott-Møllers afskedigelse fra Aluminia, at

'man kan begræde, at det gik sådan'. Et udsagn, som man kun kan istemme, når man har været igennem nogle af hans flere hundrede tegninger og forlæg til kunstfajancer og glædet sig over de udførte ting. Slott-Møller havde usædvanlige evner for formgivning, farvesætning og stiliseret gennemtegning af mønstre efter naturinspirerede forlæg. Hans fond af idéer til motiver i mange forskellige sammenhænge er tilsyneladende uudtømmelig og ofte humoristiske, varme og rammende. Ved en gennemlæsning af Harald Slott-Møllers erindringer får man et indblik i hans stærke/stejle temperament og de dilemmaer, der på godt og ondt tegnede hans modsætningsfyldte kunstnerbane.

Bodil Busk Laursen

***Louise Hindsgavl · Conversation pieces*.** Tekster af Louise Hindsgavl, Lisbeth Bonde, Maibritt Borgen, Birgit Petersson og Merete Sanderhoff. Forlaget Aftryk [Website: https://www.forlaget-aftryk.dk], København 2025. 320 s. ill. noter. dansk og engelsk tekst. ib. 499 kr.

I en periode, hvor hver dags nyhedsstrøm overgår den sidste i absurditet og grusomhed, kan Louise Hindsgavls keramiske kunst i sandhed kaldes kunst til tiden. I hele sit virke har hun arbejdet med figurativ keramik med stærke budskaber, fra 2001 til 2020 i hvidt porcelæn og efter 2020 med større formater i stentøj med farverige glasurer.

I denne bog i stort format, beskrives Louise Hindsgavls værk i hele perioden fra 2001 til 2025. Bogen indledes med fire interessante og dybtgående essays, der beskriver forskellige aspekter og fortolkninger af Louise Hindsgavls værk på engelsk. De bringes på dansk senere i bogen.

I det indledende essay forklarer kunsthistorikeren Mette Sanderhof essensen i Louise Hindsgavls værker efter en kort indledning om materialet porcelæn, og den rolle en porcelænsfigur kunne spille i tidligere perioder bl.a. for 1800-tallets borgerskab. Hun afdækker, hvorledes den tilsyneladende skønhed i Hindsgavls skinnede hvide porcelænsfigurer ved nøjere betragtning afdækker drama, ondskab og grusomhed. Hun fører denne surreelle sensibilitet tilbage til netop den tilgang surrealismens kunstnere lancerede for ca. 100 år siden. Den afdækning af menneskelig ondskab og grusomhed overfor medløberens passi-vitet, som er centrale temaer i Hindsgavls kunst, underbygges ved henvisning til tekster af bl.a. Villy Sørensen og Susan Sontag. Til sidst i dette essay beskrives nyudviklingen i værket efter 2020, hvor materialet stentøj tager over fra porcelænet, og en nu tydeligt frit modelleret form og inklusion af farvede glasurer leder til en ny inderlighed og til en tematik, hvor klimakrise og natur spiller en central rolle.

I det følgende essay af samleren og psykiateren Birgit Petersson beskrives det ubehagelige og skyggesiderne, der skildres i Louise Hindsgavls figurer og det pointeres, hvorledes denne kunst med sine smertefulde temaer kan bruges bl.a. i patientbehandling ved at synliggøre traumer vedr. køn, seksualitet og vold. Særlig opmærksomhed får Louise Hindsgavls udstilling på Ribe Kunstmuseum i 2024.

Kunsthistorikeren Maibritt Borgen fokuserer særligt på, hvorledes figurerne får en rolle som "conversation pieces", ikke i nogen overfladisk forstand, men som værker, der kan generere ægte samtale og eftertanke i deres påvisning af det destruktive og modbydelige og netop i kontrasten imellem smuk form og brutalt indhold. I hybridformerne imellem menneske og dyr og i figurernes mytiske og scenografiske elementer ser hun en parallel til Claude Levi-Strauss begreb *mytologemer*. Begreber som virkelighedsforflygtigelse, ansvarsfornægtelse og grådighed bringes i spil.

Bogens sidste essay er skrevet af kunsthistorikeren Lisbeth Bonde, der har besøgt Louise Hindsgavl i hendes atelier. Hun beskriver elementer af arbejdsgange og vigtige udviklinger i Louise Hindsgavls karriere, ligesom hun også karakteriserer de nævnte modsætninger og kontraster i værkerne. Hun peger på vigtige inspirationskilder i anatomi, zoologi, myter og science fiction og lader i en række lange citater kunstneren selv komme til orde.

Bogen rummer en meget omfattende billedside, hvor værker og vigtige udstillinger dokumenteres i over 200 helsidesfotografier. Hver fotoside modstilles af en side med tekst på engelsk med kunstnerens egen beskrivelse af det enkelte værks betydning og intension, spændende at læse, men en dansk version ville også have været velgørende, der er plads nok til det på siderne, man kunne derfor også have ønsket sig en lidt større skrift det store format taget i betragtning. Med denne bog må man sige, at Louise Hindsgavls kunstneriske virke har fået en fin, detaljeret og fyldestgørende beskrivelse.

Ulla Houkjær
Kunsthistoriker, seniorforsker. mag.art. og cand.mag.

***Anders Herwald Ruhwald*.** Jorden er vores fælles grund/The Earth Is Our Common Ground. Red. af Tine Nygaard. Tekster af Laura Mott, Tine Nygaard og Anders Herwald Ruhwald. Trykt Narayana Press. Bornholms Kunstmuseum [https://bornholms-kunstmuse um.dk], Rø 2025. 95 s. rigt ill. litt. noter. parallel dansk og engelsk tekst. ib. 175 kr. Udstillingskatalog i forbindelsen med udstilling på Bornholms Kunstmuseum 22. nov. 2025-12. april 2026.

Anders Herwald Ruhwald blev uddannet fra Glas- og keramikskolen i Nexø i 2000 og fortsatte derefter på Royal College i London frem til 2005. Siden han i 2005 fik et ”residency” i USA, har han virket og arbejdet der, indtil han i 2024 vendte hjem til Danmark.

Selv om hans CV opregner en imponerende række af udstillinger i hele verden, har han, måske på grund af afstandene, været næsten glemt i Danmark, og det er nok sigende, at han, da han vendte hjem, var repræsenteret i 35 museumssamlinger rundt om i hele verden, bl.a. i Victoria and Albert i London, Musée des Arts Décoratifs i Paris og LACMA i Los Angeles, men kun i 3 danske.

Kataloget er tilrettelagt således, at de første 40 sider udgøres af Anders Sune Bergs ellers smukke installationsfotos fra udstillingen. Måske for at korrespondere med den dystopiske iscenesættelse af udstillingen, har den grafiske tilrettelægger Kenneth Schultz valgt at trykke denne del på en grå kardus, hvilket dog fuldstændig fjerner fornemmelsen af glasurerne og af skulpturernes taktilitet.

Bornholms Kunstmuseums kunstfaglige leder, Tine Nygaard, har skrevet en indledende tekst “Jorden er vores fælles grund”, der tjener som en kortfattet introduktion, hvor kunstneren præsenteres og sættes i relation til andre keramiske kunstnere i samlingen, og hvor udstillingens idé og koncept fremlægges.

Herefter følger en samtale mellem Tine Nygaard, Anders Herwald Ruhwald og Jacob Stausholm (tidligere topdirektør i mineselskabet Rio Tinto). Temaet for samtalen er udvinding og anvendelse af litium og tapper ind i udstillingens overskrift. Teksten giver spændende indsigt, men fokuserer måske rigeligt på selve udvindingsprocessen og er med de forskellige indgangsvinkler også en illustration af, at bæredygtighed opfattes meget forskelligt.

Chief curator ved Cranbrook Art Museum nord for Detroit, Laura Mott, har skrevet katalogets hovedartikel, “En Ellipse”, en interessant gennemgang og analyse af Anders Herwald Ruhwalds kunstneriske praksis gennem de seneste 20 år, hvor vi via en række centrale nedslag i Ruhwalds store installationer “You in Between”, “You will See”, ”The Anatomy of a Home” og ikke mindst den permanente installation i Detroit “Unit 1: 3583 Debois” ender i den aktuelle udstilling, der demonstrerer den tætte samhørighed mellem tanke og materialitet.

Endelig tager kunstneren Anders Herwald Ruhwald os med på en rejse. Ud i den store verden og hjem igen. Om de steder og processer, der har været afgørende for hans virke.

Det flot udstyrede katalog i smukt kongeblåt lærredsbind med guldtryk giver en fornem og fortjent introduktion til en, trods den omfattende virksomhed, i Danmark relativt ukendte keramiske kunstner. Det tjener Bornholms Kunstmuseum til ære, at man som et af de få kunstmuseer i landet med udgivelser som denne stadig fastholder og understøtter interessen for den helt særlige keramiske skulpturelle kunst.

Lars Kærulf Møller

Masters of Finnish Ceramic Art. In Collection Kakkonen. Ed. by Aleksi Kuokka et al. Parvs [Website: https://parvs.fi], Helsinki 2025. 520 s. ill. litt. noter. Solid lærredsindbinding. 99 €.

Collection Kakkonen har udgivet et tobindsværk om dets samling af hendholdsvis keramik *Masters of Finnish Ceramic Art* og glas *Masters of Finnish Glass Art*. Værket er en engelsksproget tobindsudgave af en seksbindsudgave på finsk, der udkom i 2020, og som repræsenterer kulminationen af mange års samlerindsats, hvor man nu får formidlet samlingen og dermed finsk keramik og glas til en større kreds af interesserede på verdensplan.

Collection Kakkonen er samlet af forretningsmanden og samleren Kyösti Kakkonen (f. 1956). Samlingen omfatter mere end 10.000 arbejder af Finlands ledende glas- og keramikkunstnere, hvoraf de fleste værker er unikke, flere skaffet hjem til Finland fra udlandet. *Masters of Finnish Ceramic Art* indeholder værker af de væsentligste finske keramiske kunstnere fra midten af 1800-tallet og frem til i dag. Collection Kakkonen er deponeret i museet EMMA · Espoo Museum of Modern Art i byen Espoo, hvor samlingen siden 2022 er at se.

Kunstværkerne i bogen er nationale skatte - mesterværker, der udgør en integreret del af Finlands kulturarv. Sammen fremkalder de nationens historiske rejse og indfanger det, man kunne kalde det finske ”sjælelandskab”. Bogen lægger vægt på de enkelte keramiske kunstneres værker, idet der som hovedregel præsenteres mange værker af hver kunstner. Tekstdelen er derimod forholdsvis sparsom, da hver kunstner kun tildeles lidt over én side. Det kunne have været interessant med mere uddybende information om deres liv og virke.

Fokus er der især på de følgende 12 keramiske kunstnere Alfred William Finch, Tyra Lundgren, Michael Schilkin, Toini Muona, Aune Siimes, Birger Kaipiainen, Rut Bryk, Kyllikki Salmenhaara, Raija Tuumi, Francesca Mascitti-Lindh, Kati Tuominen-Niittylä og Kristina Riska, mens Pekka Paikkari, Fujiwo Ishimoto, Heini Riitahuhta, Jasmin Anoschkin og Kim Simonsson er tildelt færre sider med en tekstside og en eller flere sider med gengivelser af deres værker i samlingen. Samtlige kunstnere har været tilknyttet Arabia.

Efter gennemgangen af disse keramikere og deres værker følger et lille afsnit på fire sider om ”Arabia & Its Artists”

suppleret med en side med navne, fødsels-/dødsår og arbejdsperiode på Arabia.

Afslutningsvis indeholder afsnittet "Index of Works" korte præsentationer af de enkelte keramikere og deres virke. Her ledsages de af frimærkestore fotos af de 463 gengivne værker fra samlingen. Hvert objekt er desuden forsynet med en mere udførlig beskrivelse samt en henvisning til den side i hovedteksten, hvor værket optræder i større format i forbindelse med omtalen af den pågældende keramiker.

Ganske få af samlingens keramikere er særlig kendte i Danmark, så bogen er en fin påmindelse om nogle af de væsentligste finske keramikeres eksistens.

Desværre lader bogens tilrettelæggelse noget at mangle. En bogs grafiske udformning bør understøtte læsningen og sikre, at teksten er let at læse - noget, der ikke er lykkedes i denne udgivelse.

Grafikeren har valgt at bruge forskellige baggrundsfarver til de fritskrabede fotografier af værkerne. Farverne er ens på de enkelte opslag, men varierer gennem bogen. Det samme gælder skriftfarverne, som ikke altid er valgt lige hensigtsmæssigt. I flere tilfælde ligger baggrundsfarven tæt op ad værkernes egne farver. For eksempel går fotografiet af den sorte panter (s. 94-95) næsten i ét med den sorte baggrund. Samtidig er tekstfarven så svag, at billedteksten er svær at læse og kræver en kraftig belysning, hvilket er utilfredsstillende.

Problemet er særligt tydeligt ved gengivelser af mørk keramik, hvor en mørk baggrund får objekt og baggrund til at flyde sammen. En klassisk løsning med sort tekst og illustration på lys baggrund ville derfor være at foretrække. Variationer i baggrunds- og skriftfarver – fra sort til hvid tekst – giver ikke altid et vellykket eller læsbart resultat.

Endelig har grafikeren valgt at placere sidetallene øverst helt inde ved bogryggen/falsen. Det gør det vanskeligt at få øje på dem og besværliggør opslag.

Dette skal dog ikke forklejne bogen, som fint supplerer en tidligere udgivelse på engelsk om finsk keramik, "*Ceramic Art in Finland · A contemporary tradition*" redigeret af Åsa Hellman [Thames and Hudson, 2004 - anmeldt i *keramiske noter 21/2005*].

Gunnar Jakobsen

Kulturarv, keramik, konst. Höganäs Museum och Konsthall 1924-2023. Red. av Henrik Ranby. Lilla Förlaget [Website: www.http://lillaforlaget.se], Mölle 2025. 201 s. ill. litt. noter. kilder. personregister. ib. 295 SEK.

Höganäs Museum och Konsthall, siden 2023 KKAM (Keramik, Konst, Ateljé och Museum) har eksisteret i 100 år. Som markering af jubilæet har museet publice-ret bogen *Kulturarv, keramik, konst* om dets historie. Bogen består af 12 spændende artikler skrevet af 8 for-skellige forfattere.

Forfatterne bag bogen er personer, der har været aktive i Höganäs Museums og Konsthalls bestyrelse, som hver især blev bedt om at skrive et eller flere afsnit inden for deres særlige ekspertiseområder. Pelle Johansson har skrevet om samlingerne, Marie Rehnberg om keramik, Mats Rydstern om Konsthalls drift, Martin Severinsson om museet i begyndelsen af 2020'erne, Pernilla Åkerström Fogelmark om gårde og haver og Ami Kinell om bestyrelsen, personalet og donationer. Henrik Ranby har skrevet afsnittene om museets oprindelse, kulturhistoriske udstillinger og museets bygninger, mens Arne Gunnarsson har udarbejdet en kronologi over, hvad der er sket år for år.

Marie Rehnbergs artikel omhandler museets omfattende keramiske samling på henved 5.000 stykker keramik, som både omfatter brugs- og kunstnerkeramik, hvoraf halvdelen kommer fra Höganäsbolagets Lerkärlsfabrik. Keramikken fra Höganäsbolagets Lerkärlsfabrik består af objekter, der er indgået i produktionen eller indkøbt som forlæg og inspirationskilde for både modeller og glasurer fra grundlæggelsen i 1832 og frem til produktionen af lervarer ophørte i 1926, hvor samlingen i 1927 blev deponeret i Höganäs Museum. En samling, der bestod af omkring 1.650 genstande.

Efter lukningen af Höganäsbolagets Lerkärlsfabrik i 1926 fortsatte Höganäsbolaget med at støtte keramik i Höganäs gennem donationer og økonomisk støtte til projekter. Virksomheden fokuserede herefter udelukkende på saltglaseret stentøj, hvor produktionen af husholdningsartikler fortsatte frem til 1954, mens produktionen af industriartikler fortsatte i en længere periode. Virksomheden eksisterer stadig i dag under navnet Höganäs AB, dog nu ikke længere med produktion af stentøj.

Höganäs Museum rummer desuden en stor samling af produkter fra Andersson & Johanssons Lergodsfabrik. Virksomheden blev grundlagt i 1910 af drejemester Karl Andersson og glasurmester Sigfrid Johansson. Efterhånden voksede fabrikken, og da Höganäs AB i 1926 fuldt ud overgik til stentøjsproduktion, overtog A&J deres tidligere lokaler til lertøjsfremstilling.

I 1948 blev virksomheden omdannet til et aktieselskab. I en periode var flere anerkendte kunstnere tilknyttet, blandt andre danske Mette Doller (1953-1955), Hertha Bengtsson (1965-1969) og Signe Persson-Melin. I 1967 begyndte man at anvende navnet Höganäs Keramik AB, og i løbet af 1970'erne skiftede produktionen endeligt fra fajance til stentøj. Samtidig skete der en markant overgang fra håndværkspræget til industriel produktion.

I 1990'erne blev virksomheden opkøbt af Boda Nova, og i begyndelsen af 2000'erne skiftede ejerskabet igen, denne gang til finske Iittala Group, som i 2017 blev en del af Fiskars. Fabrikken i Höganäs lukkede i 2008, da produktionen blev flyttet til Thailand. Höganäs Keramik fortsatte som selvstændigt brand under Fiskars Group frem til 2014, hvor det blev integreret som en produktlinje under Rörstrand-mærket. Den sidste del af denne historie behandles dog ikke i artiklen.

Mange af de pottemagere/keramikere, som har arbejdet for de to virksomheder, endte med eget værksted i Höganäs-området, således bl.a. Yngve Blixt, Kjell Bolinder, Henning Nilsson, Rolf Palm, Claes Thell og Ove Thornblad, som sammen med mange andre er repræsenterede i Höganäs Museum. Desværre nævnes disse og flere andre kun i forbifarten sammen med bl.a. Patrick Nordström, Berndt Friberg og Åke Holm.

For det jubilerende museum, der rummer en enestående samling af keramik fra både fabrikker og værksteder, er det en hastesag at få dokumenteret deres historie, mens der stadig findes nulevende vidner. Selv om keramikken fra værksteder fortsat er meget højt værdsat, er den skriftlige dokumentation mangelfuld, og kilderne til de personlige fortællinger bliver stadig færre. Et værk om Höganäs' keramiske værksteder vil derfor være både interessant og værdifuldt - og med bogen "Höganäs Keramik" (2003) bag sig er Marie Rehnberg den oplagte forfatter.

Af litteratur om Höganäs-keramikere med eget værksted findes der umiddelbart kun "På grund av lera · Fem keramiker från Kullabygden" af Stellan Olsson (1969) og "Nordvästra Skånes Keramiska Sällskap" (1989), men glemmes bør ikke Anne-Chalotte & Torsten Weimarcks omfattende værk om "Lergodset från Höganäsbolaget 1832-1926" (2005).

Gunnar Jakobsen

Folkhemmets Gustavsberg. Berättelsen inifrån. Av Gösta Arvidsson. Carlsson Bokförlag [Website: https://www.carlssonbokforlag.se], Stockholm 2025. 416 s. ill. noter. ib. 280 SEK.

I sit følgebrev til fremsendelsen af bogen beskriver forlæggeren Trygve Carlsson meget fint, hvad *Folkhemmets Gustavsberg* handler om: *"en annan" bok om fabriken, de skapande konstnärerna, keramikerna, arbetarna på golvet - och inte minst om porslinsmålerskan/huvudpersonen/författarens starka mor.*

Som läsare får man mindre kända porträtt av stjärnorna, om de gemensamma festerna osv". Bedre kan det ikke siges.

Gustavsberg er en lille by nogle kilometer uden for Stockholm, berømt for Gustavsberg Porslinsfabrik, der fra grundlæggelsen i 1825 fremstillede porcelæn i form af tallerkener, kopper og krus mv, og som fra 1929 også fremstiller sanitetsartikler såsom toiletter og håndvaske mv.

Gustavsberg var et formynderisk samfund, hvor den autokratiske leder Wilhelm Odelberg (1844-1924) frem til sin død kontrollerede og ejede næsten alt i Gustavsberg - lige fra Gustavsberg Porslinsfabrik, boliger til fabrikkens ansatte, Bolagsboden (levnedsmiddelbutikken) og landbrug mv. Et afnit i bogen bærer overskriften: "Blev Odelberg missnöjd vat det bara at flytta". Dette kunne indebære, at den pågældende med familie blev nødt til at flytte til en mindre lejlighed eller at den formastelige i værste fald blev afskediget og dermed med familie fraflytte Gustavsberg. Trods alt var betingelserne for arbejderne så gode ved Gustavsberg Porslinsfabrik, at det tog lang tid, førend der blev dannet en fagforening i Gustavsberg, hvilket først skete næsten en menneskealder senere end i det øvrige Sverige.

Gustavsberg Porslinsfabrik var en farlig arbejdsplads, hvilket kirkebøgerne vidner om, idet man af disse kan uddrage, at i midten af 1800-tallet var der kun 24 ud af 200 arbejdere, som nåede at blive 50 år. Det fine krystallinske kvartsstøv (siliciumdioxid), som arbejderne indåndede i fabrikken, gjorde, at de fik en uhelbredelig kronisk lungesygdom silikose (stenlunge). Et problem, man først kom til livs i 1937, da Kooperativa Förbundet (KF) overtog såvel Gustavsberg Porslinsfabrik, boliger (721 lejligheder og huse, som var udlejet til de ansatte, og hvor størrelsen for den enkeltes lejemål afhang af dennes stilling i virksomheden), landbrug, skove og rederiaktivitet. Fabrikken havde da omkring 800 medarbejdere. Først med KF som ejer blev der investeret i et forbedret klima i fabrikken. KF havde de fornødne midler hertil, hvad Odelberg'erne ikke havde, selv om man var klar over problemerne.

Folkhemmet er den politiske vision bag den svenske velfærdsstat, der gennem lighed og social tryghed ville fjerne klasseskel og skabe et samfund som en forenet familie, et begreb som opstod i 1920'erne, og som for alvor blev slået fast i en tale af den socialdemokratiske politiker Per Albin Hansen i Rigsdagen i 1928. Det er således med de tanker som baggrund, at forfatterens mor, porcelænsmaleren og skribenten Edla Sofie Arvidsson (1916-2000) voksede op.

Gustavsberg var, som forfatteren skriver, marineret i de socialdemokratiske idealer. Kommunen, fabrikken og Konsum, der var opstået i forbindelse med nedlæggelsen af Bolagsboden i 1919, var som en lykkelig familie, *Folkhemmet*. Noget som majoriteten af Gustavsbergs beboere tog som en selvfølge. Dertil kom, at kommunen, fabrikken og Konsum var stærkt forbundet med hinanden som følge af personsammenfald på ledende poster.

Edla Sofia Arvidsson (1916-2000), forfatterens mor, der kom fra fattige kår i Bohuslän og kort skolegang, lykkedes det i 1938 med stor viljestyrke og kunstneriske evner at blive optaget på Tekniska Skolan [nu Konstfack] i Stockholm, hvor søsteren Astrid var blevet optaget på Kunstakademiet.

I 1939 fik Edla Sofia Arvidsson tilbud om at få en uges praktikophold på Gustavsberg Porslinfabrik, hvor hun blev sat til at dekorere Argenta, Wihelm Kåges meget populære serie af stentøj. Den sidste dag lagde Wilhelm Kåge vejen forbi atetelieret, og hendes arbejder faldt i god jord hos Kåge, som ansatte hende på stedet, hvilket var noget af en misforståelse som følge af en forveksling, men endte med, at hun fortsatte med at arbejde for Kåge, selv om hun var i syv sind, men i den forløbne uge var hun blevet meget glad for arbejdet og kollegerne i atetelieret.

Gennem Edla Sofia og hendes førstefødte søns liv får læseren en engageret, levende, kompetent og informationsmættet skildring af byens og fabrikkens historie og forvandling. Ud over Wilhelm Kåge (1889-1960) stifter vi bl.a. bekendtskab med Stig Lindberg (1916-1982), Berndt Friberg (1899-1981), Anders Liljefors (1923-1970) samt Lisa Larson (1931-2024) m.fl., hvorved vi også får et indblik i forholdet kunstnerne imellem, hvilket ind imellem ikke altid er lige flaterende.

Det er sønnen Gösta, der skriver bogen. Gösta Arvidsson er forfatter til en lang række bøger, hvoraf mange er relateret til Gustavsberg. Gustavsbergs moderne historie bliver et spejl af landets udvikling. Folkehjemmet skabes og sætter sit præg på byen og måde at leve på.

Bogen giver også et billede af Sverige, og hvorledes livsvilkårene var i 1920'erne, 30'erne og 40'erne for moderen samt bedste- og oldeforældrene med udvandring, arbejdsløshed og hårdt arbejde samt umådeholden indtagelse af alkohol.

Det er således både et historisk tilbageblik, fra før forfatteren blev født, men især en øjenvidneskildring, set både gennem moderens øjne, men også forfatterens, da han tilbragte sin barndom i Gustavsberg, hvor vi kommer tæt på de personer, som prægede virksomheden gennem en menneskealder og dermed bidraget væsentligt til Gustavsbergs historie helt frem til dets ophør i 1993, og hvad der skete derefter. Forfatterens livshistorie får vi også helt frem til Nationalmuseets overtagelse af Gustavsberg Porslinsmuseums samling, som fortsat er at se i Gustavsberg og absolut et besøg værd.

Forfatteren Gösta Arvidsson har om Gustavsberg tidligere bl.a. skrevet følgende bøger:

Bland blommerskor och tefatsfantomer · Minnen från tillverkningen vid Gustavsberg Porslinsfabrik. Red. af Gösta Arvidsson. (Carlsson Bokförlag, Stockholm 2006).

Stig Lindberg i Gustavsberg · Artisten och Människan. Av Gösta Arvidsson. Gustavsbergs Porslinsmuseum, Gustavsberg 2006)

Gustavsberg. Porslinet · Fabriken · Konstnärerna. Af Gösta Arvidsson. (Norstedts, Stockholm 2007).

Keramikkens revolutionär - Anders Bruno Liljefors. (Carlsson Bokförlag, Stockholm 2011).

Gustavsberg · form och funktion i folkhemmet. Af Gösta Arvidsson. (Historiska Media, Lund 2015].

Gustavsbergsom försvann - och kom igen. Red. af Carola Stuart med bidrag af bl.a. Gösta Arvidsson. (Colombus Förlag, Gustavsberg 2019).

Folkhemmets Gustavsberg er både spændende læsning, interesant og velfortalt. Fint er det med noterne, som i et vist omfang henviser til hovedkilderne for de enkelte afsnit. Dog kunne der gerne have været flere illustrationer i bogen, men det var ikke velset, at man fotograferede i atelierne. Fraværende er dog et register, hvilket gør det vanskeligt at anvende bogen som opslagsværk, da det er vanskeligt ud fra indholdsfortegnelsen at finde det søgte. Absolut en væsentlig, læseværdig og spændende bog om Gustavsberg og dets Porslinsfabrik.

En sådan tilsvarende udgivelse som *Folkhemmets Gustavsberg* har vi i Danmark således stadig til gode mht de to store danske porcelænsfabrikker Bing & Grøndahl og Den kongelige Porcelainsfabrik, som hver især levede deres eget liv, og hvor der i den eksisterende litteratur så godt som alene er fokus på deres produkter og meget lidt om hverdagen og de mennesker, som arbejdede i produktionen, selv om der i enkelte udgivelser er lidt om de kunstneriske medarbejdere på fabrikkerne, og her nok mest om Den kongelige Porcelainsfabrik, da der om Bing & Grøndahl ikke er skrevet ret meget i nyere tid.

Gunnar Jakobsen

Gertraud Möhwald. Bildhauer will ich unbedingt werden. Texte und Werke. Red. Von Renate Luckner-Bien. Arnoldsche [Website: https://arnoldsche.com], Stuttgart 2025. 256 s. ill. noter. navneregister. tysk tekst. ib. 34 €.

Nogen selvbiografi er det aldrig blevet til for Gertraud Möhwald (1929-2002), men heldigvis har hun efterladt sig mange skriftlige ytringer om sit liv og arbejde samt tilgang til keramikken, som var hendes yndlingsmateriale, da det var nemmere at arbejde med ler end den hårde sten, hvorfor hun forlod stenen til fordel for keramikken.

Hendes skriftlige ytringer foreligger hovedsagelig i form af tekster til udstillingskataloger, interviews samt et utal af breve. Velskrevet og absolut spændende læsning, hvor disse skriftlige bidrag er bragt kronologisk i bogen i forhold til hendes levnedsløb, selv om de er skrevet på et senere tidspunkt. Teksterne er sideløbende fint kommenteret af biografiens forfatter Renate Luckner-Bien.

Gertraud Degen, som hun er født, var en viljestærk ung kvinde, der efter studentereksamen formåede at komme i lære som stenhugger hos stenhuggermester Rudolf Kreische som dennes første kvindelige lærling, hvad mester måtte høre meget for fra sine kolleger. I sin læretid deltog hun i genopbygningen af Zwinger i Dresden. Efter at have afsluttet sin uddannelse i 1950 fortsatte hun med at studere formgivning ved Institut für künstlerische Werkgestaltung Halle. Et studie, som varede fra 1951 frem til 1954. Under studiet i 1952 giftede hun sig med maleren Otto Möhwald og tog sin mands efternavn Möhwald.

Fra 1959 til 1964 studerede hun keramik ved Kunsthochschule Burg Giebichenstein i Halle, hvorefter hun fortsatte med at undervise der, først som kunstnerisk/videnskabelig medarbejder frem til 1970, hvorefter hun frem til 1973 fungerede som leder af keramikafdelingen. Samtidig med sin ansættelse ved Burg Giebichenstein, fremstillede hun brugskeramik i mindre serier sammen med en kollega udover unikakeramik.

Fra 1974 til 1989 arbejdede hun fra eget værksted i Halle, samtidig med at hun stadig underviste ved Kunsthochschule Burg Giebichenstein.

Tidligt i sin keramiske praksis arbejdede hun hovedsageligt med brugsting. I løbet af 1980'erne kom det figurative udtryk dog mere i fokus, mens de funktionelle objekter trådte i baggrunden. Den menneskelige figur - særligt hovedet og ansigtet samt torso og hænder - blev gradvist omdrejningspunktet i hendes skulpturer. Her inddrog hun porcelænsskår og rå, fundne materialer, hvilket gav værkerne et groft og eksperimenterende præg, hvor materialernes karakter spiller en central rolle i det samlede udtryk.

Den ellers udmærkede og velillustrerede bog savner en tidstavle, så man umiddelbart ville kunne se, hvornår hvad skete i hendes liv, hvilket ikke altid står læseren helt klart, måske også på enkelte punkter virker modstridende. Derudover mangler en bibliografi, da det ville være nyttigt med en oversigt over den væsentligste litteratur om hende. Til gengæld er det fint, at bogen indeholder et navneregister med fødselsår og eventuelle dødsår for de enkelte personer.

Gunnar Jakobsen

Jan Bontjes van Beek. Body Scale Color/Körper Maß Farbe. By/von Nele van Wieringen. Arnoldsche [Website: https://arnoldsche.com], Stuttgart 2025. 80 s. [vendebog]. ill. litt. noter. tysk og engelsk tekst. hf. 28 €.

Jan Bontjes van Beek (1899-1969) er født i Vejle, søn af nederlandske forældre, men vokset op i Uerdingen i Tyskland, hvor han blev statsborger i 1907.

Under et ophold i Worpswede i 1919 mødte han sin første ægtefælle, danserinden Olga Breling. Sammen med sin svigerinde, billedhuggeren Amelie Breling oprettede han i 1922 et keramikværksted i Fischerhude, efter at han i 1921-22 havde taget en uddannelse som pottemager.

Med Worpswede som udgangspunkt får vi noget indforstået brudstykkevis Jan Bonje van Beeks liv og historie som keramiker, men også hans tilgang til keramikken gennem upublicerede breve mellem ham og hustruen og andre familiemedlemmer samt interviews med hans senere hustru, arkitekten Rahel Maria Weisbach og andre. Disse uddrag af breve og interviews kommenteres (med fed skrift) af forfatteren Nele van Wieringen.

Vi hører om hans tid med værksted i Charlottenburg i Berlin sammen med sin anden hustru, tabet af sin ældste datter Cato, guillotineret af nazisterne i 1943, hans tid som underviser og direktør for Kunsthochschule Berlin-Weißensee og professor ved Hochschule für bildende Künste Hamburg, mens han arbejdede med både unikakeramik og designede keramik til serieproduktion for bl.a. Keramisches Werk Dehme og Rosenthal i Selb.

Billedmaterialet er samlet midt i bogen, desværre ikke i kronologisk orden efter fremstillingsår, men som billeder fra udstillingen og uden ledsagende billedtekster, idet disse er anbragt samlet på et opslag lidt tilfældigt mellem billedsiderne, så det ikke umiddelbart giver et indtryk af hans keramiske udvikling. Nok en interessant bog, men ikke særlig brugervenlig - desværre.

Vil man læse mere om Jan Bontjes van Beeks keramiske virke, så må der henvises til det i 1999 af Hans-Peter Jakobson og Volker Ellwanger udgivne store værk: *Jan Bontjes van Beek Keramiker 1899-1969* (1999).

Gunnar Jakobsen

Die blauen Schwerter · Meissen in der DDR. Red. von Julia Weber und Sebastian Bank. Ch. Links Verlag [Website: https://www.aufbau-verlage.de/ch-links-verlag], Berlin 2025. 279 s. ill. litt. noter. hf. 28 €.

Når en ny bog om Meissenporcelæn ser dagens lys, vil de fleste læsere forvente endnu et studie af det europæiske porcelæns opkomst og Meissenfabrikkens betydning i denne sammenhæng, samt studier af pragtstykker fremstillet fra 1700-tallets begyndelse og frem.

Denne bog er imidlertid noget helt andet. Et virkeligt pionerarbejde, hvor over 30 forfattere målrettet har sat sig for, for første gang at beskrive, hvad der skete med Meissenfabrikken efter 2. Verdenskrig, fra den østtyske stats dannelse i 1949 frem til den tyske Genforening i 1989. Det sker i 56 uhyre indholdsmættede kapitler, hvor et utal af skriftlige kilder fra fabrik og ministerier, studier af modeller bevaret i fabrikkens arkiv og af produktionen, udsagn fra stadig levende kunstnere og øvrige medarbejdergrupper samt eksisterende porcelæn er inddraget i skildringen.

Da russerne indtog området i 1945, bragte de fabrikkens modeller og samling til Moskva, og ved DDR's dannelse i 1949 blev alt dette givet tilbage, og man kunne påtænke ny produktion i Meissen.

Hvad ville man så producere? I 1700-tallet spillede porcelæn en stærk repræsentativ politisk rolle for Sachsens herskere. Det kom det også til i det 20. århundrede både regionalt og internationalt og set som element i den individuelle og kollektive historie i den socialistiske arbejder- og bondestat DDR.

Bogen er i fire dele, hvor de over 30 forskere bidrager med meget forskellige afsnit. I første del beskrives det, hvilken rolle porcelænsfabrikken kom til at spille nationalt og internationalt i DDR-tiden, i næste del fokuseres på, hvordan de nye produkter så ud, og hvem der lavede dem, og i tredje del ses på, hvordan økonomi og marked var i DDR og udenfor, indtil fabrikken ved Genforeningen i 1990 blev overtaget af Treuhand (*Anmelders note: Treuhand var det statslige selskab, som 1990-94 skulle omstrukturere østtysk industri efter Genforeningen*), i fjerde del fortælles elementer af fabrikshistorien bl.a. ud fra medarbejderes vidnesbyrd.

I 1949 var det et stort dilemma, hvilken rolle en verdensberømt producent af luksusvarer som Meissen skulle spille i et socialistisk DDR. Det løste man ved, at der fortsat produceredes efter klassiske modeller til eksport, en indtægt, staten havde stærkt behov for, mens man samtidig forsøgte at udvikle nye designs bl.a. via kunstnerkollektiver i fabrikken. Et nyt felt i produktionen blev bygningsudsmykning i form af store friser i porcelæn, en kompliceret produktion, som netop krævede denne fabriks specielle tekniske ekspertise.

Nogle friser var figurative og skildrede elementer af arbejderrepublikkens historie, andre var rent ornamentale. Blandt de største var en 24 m lang og 3 m høj frise med motiver af arbejder- og bondestatens historie i Palast der Republik i Berlin udført fra 1950-53 efter forlæg af Max Ligner, og en frise i banketsalen i Staatsratsgebäude i Berlin, udført i 1964 efter forlæg af Günther Brenckel med temaet *Livsglæden* i DDR. I 1970'erne udsmykkedes andre rum i bygningerne med rent abstrakt ornamentale friser, dekorationer som også installeredes bl.a. i Leipzig-operaen og en række hoteller i DDR. Denne produktion havde stor bevågenhed fra allerhøjeste sted i DDR's regering og fulgtes op af mere traditionelle bestillinger: F.eks. bestilte Walter Ulbricht et statsservice med blomsterdekoration i purpur i 1955. Andre mere politisk korrekte tiltag var f.eks., at der i 1967 produceredes et fad til minde om den russiske revolution og stormen på Vinterpaladset i 1917 og i 1970 en portrætflise i anledning af Lenins 100-års dag.

I 1960, 250-års jubilæet for Meissenfabrikken, fejredes i syv dage i byen med optog, udstillinger m.m. I 1970'erne fik man øje på et nyt marked, og tætte forbindelser med Japan udvikledes, der inkluderede gensidige udstillinger af gammelt og nyt, ligesom nye enkle designs lanceredes, stel tilpasset det japanske marked, hvor man dog sjovt nok hellere ville importere de traditionelle, især blådekorerede varer.

I 1960'erne og 70'erne lanceredes mange nye designs, mere forenklede stel, der i nogen grad hvilede på Bauhaustraditioner fra 1930'erne, en tendens som samtidigt ses i Vesttyskland. Fra 1960 og 25 år frem prægedes designudviklingen primært af et kunstnerkollektiv på fem personer, der skabte nye servicer, figurer, vægdekorationer og unika. Den mest markante formgiver blev Ludwig Zepner, der bl.a. skabte stellet *Grosser Ausschnitt* og formgav orgelpiber, samt maleren Heinz Werner, der bl.a. lancerede den uhyre populære dekoration *1001 Nacht* med over 200 motiver, et stel som også solgtes udenfor DDR bl.a. til Japan og Indien. Figurmageren Peter Strang var også vigtig. Han formgav bl.a. en serie *Commedia dell'Arte* figurer og senere figurer efter nogle af Berlinerscenens mest tiljublede teaterstykker, der også vistes i udlandet, som *Der Drache* af Jevgenij Schwartz og Bertol Brechts *Dreigrosschenoper*.

Når det gjaldt nye spisestel, lancerede man i 1961 et kollektivservice, der formmæssigt med sine aflange kegleformer var inspireret af Rosenthal med en frit skitseret dekoration *Münchhausen*. En version af stellet med enkel reliefdekoration og en med dekorationen *Sommernachtstraum* leder helt tydeligt tankerne hen på Bjørn Wiinblads designs for Rosenthal.

Den østtyske partitop var meget optaget af jagt, og til dem skabtes periodens måske formgivningsmæssigt mest originale og teknisk krævende stel, motivmæssigt inspi-

reret af 1730'ernes jagtstel, men i en nutidig og spændende fortolkning. Det var et stel i 250 dele, som også fandt aftagere udenfor DDR. Alle de nævnte produkter udstilledes løbende på Leipzigmesserne og blev derved bredt kendt og anerkendt.

I et stort afsnit af bogen beskrives det, hvorledes uddannelserne inden for kunsthåndværk og industriel design var organiseret med et fixpunkt omkring Burg Giebichenstein Kunsthochschule. Til sammenligning beskrives uddannelsesformen i Vesttyskland. Begge steder slår funktionalismens arv stærkt igennem i forenklede former.

I 1980'erne træder et nyt kunstnerkollektiv frem hos Meissen: Jörg Danielczyk, Sabine Wachs, Silvia Klöde og Gudrun Gaube, specialiserede indenfor hver deres felt. De får udstrakt frihed til udvikling af nye stel og figurer og til fremstilling af studiekeramik, unika, der primært sælges udenfor DDR. Det er interessant, at alle fire fortsætter på Meissen efter Genforeningen, Danielczyk helt frem til 2018, de øvrige til 2011, hvor de etablerer egne værksteder.

Mens Meissenfabrikkens produkter som sagt blev præsenteret på Leipzigmesserne, præsenterede de vesttyske porcelænsfabrikker deres nyheder på Hannovermesserne. Den vesttyske porcelænsindustri trivedes godt indtil 1990'erne, hvor en række fabrikker måtte lukke, udkonkurreret af bl.a. porcelæn fra Østasien.

Efter nogle få kritiske år efter verdenskrigens kaos var det egentlig forbløffende så hurtigt Meissenfabrikken kunne genrejses, og det beskrives udførligt, igennem hvilke statslige kanaler den østtyske stat distribuerede porcelænet til salg i den vestlige verden, ikke blot til Vesttyskland, men også til bl.a. Østrig, Schweiz, USA og Japan. I 1952 var det 16% af produktionen, der solgtes til udlandet, i 1959 51%, i 1963 60% og i de senere årtier endnu mere. Denne valuta havde enorm betydning for DDR's økonomi. Dette faktum havde desværre også en ulykkelig konsekvens, der ikke var direkte forbundet med den moderne Meissenproduktion, nemlig at en række østtyske museer, deriblandt kunstsamlingerne i Dresden, gennem lidt skjulte kanaler blev tvunget til at sælge ud af deres uvurderlige samlinger fra 1963 og senere for at skaffe valuta.

I 1970'erne igangsattes en omfattende modernisering af fabrikken, der bl.a. betød, at man skiftede til gasovne, og at alle afdelinger nyorganiseredes. I 1974 havde fabrikken over 1000 ansatte, og arbejdsugen var 43 timer.

Efter Genforeningen var det store dilemma, hvad der nu skulle ske med Meissen. I første omgang overtog Treuhand produktionen, men derefter var man i tvivl, om virksomheden skulle sælges og drives af private eller fortsætte som en offentlig virksomhed. Resultatet blev, at Fristaten Sachsen i 1991 overtog Meissen og har haft virksomheden siden som produktionsenhed og kulturarv med modelsamling og fabrikkens eget museum.

Bogens sidste del fortæller fabrikshistorie, dels ud fra fotografier taget af to fotografer, der dokumenterer arbejde og medarbejdere i henholdsvis 1950'erne og 1988-92, dels ud fra interviews med tidligere medarbejdere. Dertil kommer beskrivelser af indholdet i en meget vigtig kilde til information om fabriksliv, produktion og politik, et blad i avisform *Manufaktur-Echo*, som udkom hver 14. dag. Allerede i 1949 produceredes også en spillefilm *Die Blauen Schwerter* af Wolfgang Schleif, der omhandlede porcelænets opfindelse og Johan Friedrich Böttgers rolle. Til slut nævnes den ret store mænge medaljoner, som blev skabt både som priser til enkeltpersoner og til bestemte begivenheder, f.eks. til de østtyske olympiske deltagere i Olympiaden 1960 eller erindring om den første østtyske astronaut i 1984. Alle artikler i bogen har et udførligt noteapparat, suppleret af yderligere noter, en detaljeret billedliste, litteraturliste og præsentation af de mange forfattere i bogens slutning.

Som det fremgår, er det i denne bog med en beundringsværdig arbejdsindsats lykkedes de mange forskere at fremdrage og bearbejde store mængder ukendt stof og skabe en spændende, alsidig, indholdsmættet og nutidig bog, som problematiserer og analyserer dette emne forbilledligt. Denne bog vil længe stå som en uvurderlig kilde til viden om Meissenfabrikken og anden tysk keramikfabrikation i anden halvdel af det 20. århundrede og bør tjene til inspiration for fremtidig forskning indenfor mange felter på det keramiske område.

Ulla Houkjær
Kunsthistoriker, seniorforsker. mag.art. og cand.mag.

Glück auf! Bergmännisches Porzellan des 18. Jahrhunderts. Die Sammlung Middelschulte im Deutschen Bergbau-Museum Bochum. Deutsches Bergbau-Museum Bochum. Einführung von Sunhild Kleingärtner. Vorwort von Achim und Beate Middelschulte mit Beitragen von Sarah-Katharina Andres-Acevedo, Christian Lechelt und Ulrich Pietsch. Arnoldsche [Website: https://arnoldsche.com], Stuttgart 2025. 304 s. ill. litt. noter. ib. 48 €.

Vi er på det seneste i *keramiske noter* jævnligt blevet præsenteret for private specialsamlinger af tidlig europæisk porcelæn, hvor omdrejningspunktet har været emnebestemt, således især mopse og andre hunde i "Courtly Companions · Pugs and Other Dogs in Porcelain and Faience" (2020) samt "Courtly Pleasures · Table Decorations as a Reflection of Baroque Society" (2025), hvor vi denne gang bliver præsenteret for Achim und Beate Middelschultes - formentlig verdens mest omfattende samling af porcelænsfigurer med minedrift som tema, såkaldt bjergmandsporcelæn fra 1700-tallet og fremefter. Samlingen er resultatet af Achim Middelschul-

tes næsten livslange samleraktivitet, der er udsprunget af ønsket om yderligere at udvide den allerede fremragende samling, som Achim Middelschulte havde arvet fra sin familie, der havde baggrund i minedrift. Et betydeligt udvalg af samlingen er overført til en fond og permanent deponeret på Deutsches Bergbau-Museum i Bochum.

Nogen vil måske undre sig over, hvad forbindelsen er mellem porcelæn og disse figurer, men råmaterialet, der var nødvendigt for produktionen af porcelænet, kaolin, kom fra Erzgebirge. Udvindingen skabte således en forbindelse mellem minedrift og porcelæn.

Fra midten af 1740'erne og fremefter fremstillede Königliche Porzellanmanufaktur Meissen i stigende grad figurer og figurgrupper der skildrer minedriften, men også beholdere, fade, tallerkener, skåle, kopper og kander mv prydede skildringer af emnet. Selv før denne periode kunne man finde tredimensionelle repræsentationer af saksiske minearbejdere i porcelæn og stentøj af Johan Friedrich Böttger (1682-1719) og senere dedikerede kunstnere som George Fritzsche den Ældre (sandsynligvis 1697-1756) og Johann Joachim Kändler (1706-1775) modellerede også hver en række figurer af forskellige folk, der arbejdede med minedrift. Denne unikke forbindelse mellem minedrift og porcelæn påvirkede og inspirerede også andre fabrikker i tysktalende lande, nemlig Fürstenberg, Würzburg, Rauenstein, Kloster Veilsdorf, Wien, Berlin og Volkstedt.

Den smukt tilrettelagte bog indeholder essays om emner, der relaterer til bjerg-mandsporcelæn af Ulrich Pietsch, Christian Lechelt og Sarah-Katharina Andres-Acevedo, som vi kender fra andre fine publikationer om 1700-tals porcelæn.

Katalogdelen er udsøgt illustreret med fine 4-farvede helsides illustrationer ledsaget af gennemarbejdede beskrivelser af de enkelte objekter og i muligt omfang med henvisninger til grafiske inspirationskilder, litteraturhenvisninger og henvisninger til sammenlignelige stykker i andre samlinger samt i mindre omfang proveniens forbilledligt udarbejdet af Sarah-Katharina Andres-Acevedo og hermed et standardværk, når det drejer sig om bjermandsporcelæn.

Titlen for bogen "Glück auf" kan jo undre, hvis man ikke ved, at det blandt de tyske minearbejdere siden det 16. århundrede har været en hilsen, som udtrykker ønsket om, at minearbejderen måtte komme helskindet op fra minen.

Gunnar Jakobsen

Anmeldes i "keramiske noter 64/2026

Kraitz. Av Ulla och Gustav Kraitz. Bokförlaget Arena [Website: https://arenabok.se], Malmö. 2025. 232 s. ill. ib. 449 SEK.

Lervarer, Fajance og Porcelæn. Uden kongelige stempler. Fra Middelfart Lervarefabrik og Holbech Fajance Fond. Af Elsemarie Døssing. Wadskjær Forlag [Web-site: https://www.wadskjaerforlag.dk], Frederiksberg. 19.05.26. ca. 150 s. ill. ib. 300 kr.

www.facebook.com/keramikkensvenner og www.instagram.com/keramikkens_venner/?hl

Keramikkens Venners Facebook-gruppe har aktuelt lige omkring 2100 følgere, mens Instagram har 1.000 følgere.

Medlemsarrangementer i Keramikkens Venner

Tilmelding: Tilmelding til arrangementer er nødvendig og sker via tilmeldings-/betalingssystemet Place2Book eller undtagelsesvis per MobilePay 41 57 88 18 til Keramikkens Venners sekretær Carsten Groth.

Arrangementsstart: Arrangementer starter på det angivne tidspunkt, så du bedes venligst være der til tiden.

Afbud: Skulle du blive forhindret i at deltage, så bedes du venligst melde afbud til den ansvarlige arrangør, så man ikke unødigt venter på, at du skulle dukke op.

Medlemsarrangementer i Keramikkens Venner

Flere værkstedsbesøg samt et enkelt samlerbesøg er under planlægning og vil blive afviklet i løbet af efteråret. Nærmere herom i *keramiske noter 64/2026* og i KV's nyhedsbreve. Foreløbigt er der planlagt følgende arrangementer:

16. maj 2026

Besøg hos kunst- og keramiksamlerne Lene og Henning Jørgensen i Aalborg

Lene og Henning Jørgensen fremviser deres betydelige samling af keramiske værker af Gertrud Vasegaard, der indgår i hjemmet sammen med andre kunstværker. Henning Jørgensen, professor emeritus i politologi, kunstkritiker og forfatter til kunsthistoriske bøger, kendte Gertrud Vasegaard personligt. Han har bl.a. skrevet bøgerne "Gertrud Vasegaard" (Holstebro Kunstmuseum, 2011), "Ny Dansk Kunsthistorie", bind 7 (Fogtdal, 1995) og "Marts-udstillingen 1951-1982" (Holstebro Kunstmuseum, 2011) og kurateret flere udstillinger på danske kunstmuseer, heriblandt den retrospektive udstilling af Gertrud Vasegaards kunst ("Digte i keramik"), som blev vist på Holstebro Kunstmuseum og Bornholms Kunstmuseum i 2011.

Tilmelding er nødvendig og sker via tilmeldings-/betalingssystemet Place2Book med dette link: *https://place2book.com/da/sw2/sales/5wonwq5lt1*. Der er stadig enkelte ledige pladser.

Yderligere oplysninger om arrangementet findes på www.keramikkens-venner.dk og seneste KV's-nyhedsmail.

29. august 2026

Under planlægning: ***Bustur i Skåne med besøg hos keramiker Bente Brosbøl Hansen i Klåveröd samt omvisning på Höganäs Museum (KKAM) med svensk og dansk keramik i den permanente samling og Åke Holm-særudstilling***

Turen starter i Helsingborg kl. 09.30 og slutter samme sted kl. 16.00. Medlemsprisen forventes at blive 360 kr. pr. deltager, mens den for ikke-medlemmer bliver på 560 kr. (for bustur, besøg hos keramiker, museumsentré og rundvisning på museet). Turen gennemføres ved minimum 15 deltagere.

Det færdige program og link til tilmelding vil være inkluderet i førstkommende KV-nyhedsmail, der efter planen vil udkomme medio april.

Websites:

Bente Brosbøl Hansen: *www.bentebrosbolhansen.se*
KKAM: *https://kkam.nu/*
KKAM: Udstilling: *https://kkam.nu/kalender/terrakottafigurer-av-ake-holm/*

Bestyrelse:
Jens Drachmann Bukh, formand
Gunnar Jakobsen, næstformand
Carsten Groth, sekretær
Emil Palm, kasserer
Barbro Haar, suppleant
Ane Maria Holst-Schmidt, suppleant

Formand:
Jens Drachmann Bukh
Tlf 22 62 28 13
formand@keramikkens-venner.dk

Sekretær:
Carsten Groth
Tlf 41 57 88 18
sekretaer@keramikkens-venner.dk

Kasserer:
Emil Palm
kasserer@keramikkens-venner.dk
Bank: Danske Bank reg nr 1551
kontonr 9 46 17 87

Tilmelding til arrangementer:
Tlf 40 53 44 55
kontakt@keramikkens-venner.dk

www.keramikkens-venner.dk
www.facebook.com/keramikkensvenner
"keramiske noter" udgives af "Keramikkens Venner" siden 1995 og udkommer to gange årligt, henholdsvis ultimo marts og primo september.

ISSN 1603-0664
Redaktør af "keramiske noter 63/2026" er ***Gunnar Jakobsen*** *med tak til dem, der har leveret bøger og anmeldelser til dette nummer samt til Barbro Haar for gode kommentarer.*
Redaktionen afsluttet 01/04/26//rev. 2
© keramiske noter
Tryk: Lyngby Tryk ApS, Holte